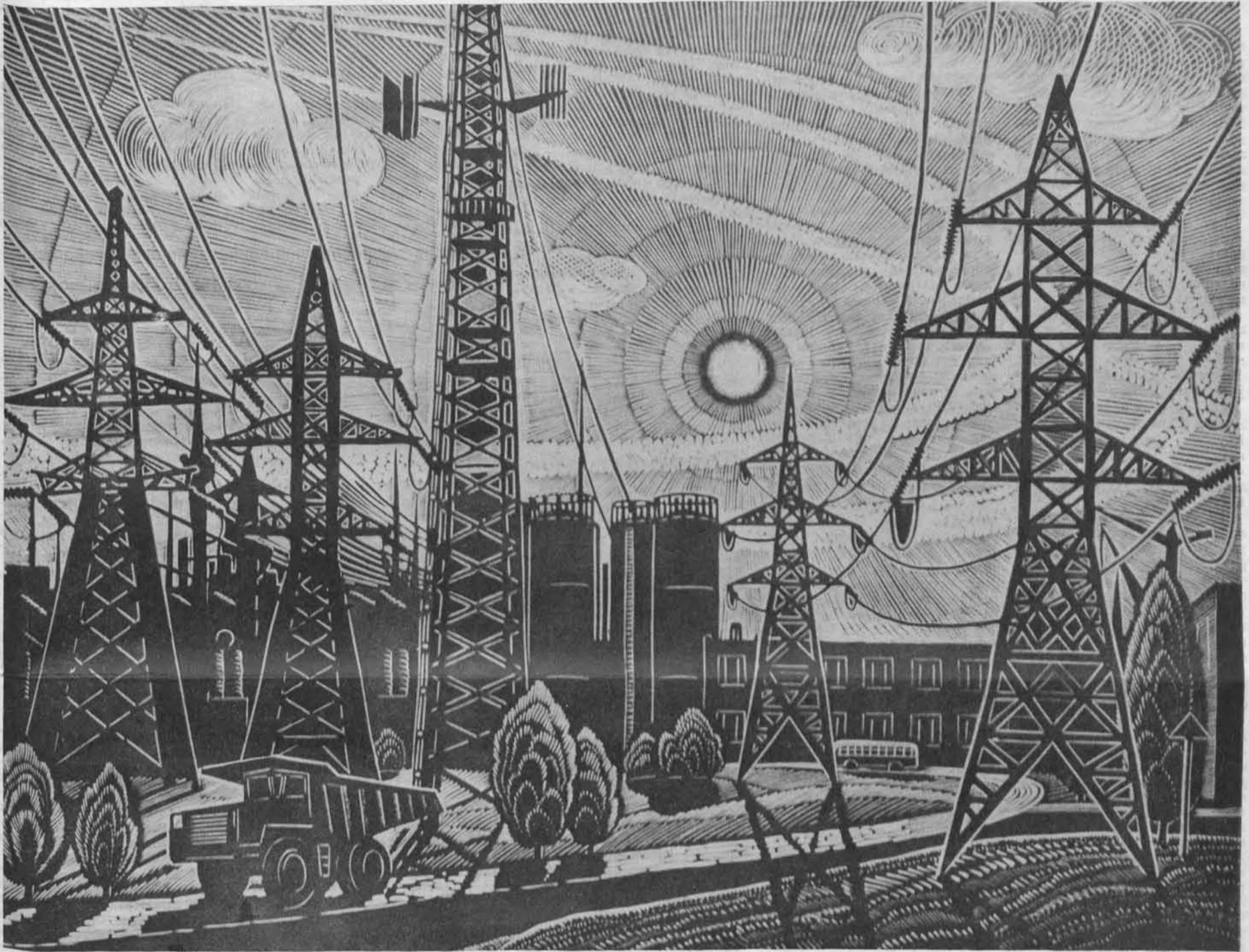

Голас Радзімы

№ 16 (1482)
21 красавіка 1977 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Цана 2 кап.
Год выдання 22-і

Гэты індустрыяльны пейзаж Беларусі ўвасобіў мастак са Слуцка Уладзімір САДЗІН.

НА ПРЫЁМ ДА МІНІСТРА

✦ ТРАДЫЦЫЮ ЗАСНАВАЎ ЛЕНІН ✦ УЛАДА, АДКРЫТАЯ ДЛЯ
УСІХ ✦ ПРЭЗІДЭНТ ПРЫМАЕ ПА ЧАЦВЯРГАХ ✦ НАКАЗЫ
ВЫБАРШЧЫКАЎ — ЗАКОН ✦ КАБ СКАРГІ НЕ ПАЎТАРАЛІСЯ ✦
РЭЗАЛЮЦЫЯ — ПАКАРАЦЬ ✦ «ПРАПАНОУЮ УРАДУ...»

Прыёмная вышэйшага заканадаўчага органа рэспублікі — Вярхоўнага Савета Беларусі размяшчаецца адразу за ўваходам у Дом урада. Нават гэтая дэталю прадугледжвае, каб тыя, хто вырашыў прыйсці на прыём да заканадаўцаў, не трацілі марна ні минуты свайго часу на роспыт і пошук. У пра-

сторным пакоі — рад крэслаў, рабочы стол сакратара. «На прыём? — пытае ветлівая жанчына. — Ваша прозвішча, калі ласка, па якому пытанню?» Працэдура рэгістрацыі займае ўсяго некалькі мінут, і вось ужо наведвальнік праходзіць у суседні кабінет, дзе прыём вядзе адказны работнік Прэзі-

дэума Вярхоўнага Савета БССР.

Карэспандэнт «Голасу Радзімы» быў сведкам гутаркі, што адбылася тут. Размова ішла аб зусім будзённым пытанні — паляпшэнні жыллёвых умоў наведвальніка. Па існуючых нормах ён не меў права на дадатковую плошчу, бо жыве ў асобнай добраўпарадкаванай кватэры. Напэўна таму гарадскія органы ўлады, куды ён звяртаўся раней, адмовілі ў просьбе. Маўляў, нямаюць яшчэ людзей, што жывуць пакуль у горшых умовах, забяспечыць спачатку трэба іх. Але савецкае заканадаўства ў ліку іншых рэальных правоў прадстаўляе грамадзянам права звяртацца па асабістых пытаннях у любы інстанцыі ўлады, аж да парламента. Такую магчымасць і выкарыстаў наведвальнік, які не згадзіўся з рашэннем гарвыканкома.

...Уладай, адкрытай для ўсіх, назваў Саветы У. І. Ленін. Гэта азначае не толькі тое, што ўлада рабочых і сялян на справе прадстаўляе роўныя правы ў кіраванні дзяржавай усім членам грамадства. Адкрытая яна

і сваімі шматлікімі, шчырымі сувязямі з насельніцтвам, з радавымі грамадзянамі, чым інтарэсам служыць яе палітыка.

Яшчэ ў 1917 годзе ў Петраград, да Савецкай улады, да Леніна з усіх куткоў абуджанай рэвалюцыяй Расіі пацягнуліся сялянскія хадакі. Яны на ўласныя вочы маглі пераканацца, што новая ўлада сапраўды народная. І, нягледзячы на сваю вялікую заняцасць, Ленін як самых дарагіх гасцей прымаў прадстаўнікоў вёсак і паветаў, выслухоўваў іх думкі, адказваў на пытанні, дапамагаў. Так была закладзена адна з галоўных традыцый у стылі дзейнасці ўсіх без выключэння кіруючых адміністрацыйных і партыйных органаў нашай краіны — традыцыя абавязання ў сваёй рабоце на масы, не губляць з імі сувязі, уважліва ставіцца да прапанов, заяў, пісьмаў і скаргаў людзей.

Ужо ў 30-я гады гэтая традыцыя набыла сілу закона — выйшлі першыя пастановы, якія зацвярджалі для ўсіх адказных службовых асоб і органаў улады строгія правілы разгляду заяў, скаргаў працоўных,

[Заканчэнне на 2—3-й стар.]

РЫГОРА АКУЛЕВІЧА ПАМЯТАЕ ВЯЛІКАЯ КРАКОТКА

[«След на родной
земле...»]

стар. 5

ВЫСОКАЕ НЕБА ДУШЫ ЧАЛАВЕЧАЙ

[«Толькі ні дня без
падзеі...»]

стар. 7

КРУПІЦА

НАШАГА

ЖЫЦЦА

Аднойчы ў Доме культуры наладзілі выстаўку «Што дала Савецкая ўлада жыхарам Крупіцкага сельсавета. Праехалі па вёсках, сабралі прылады працы, прадметы хатняга ўжытку тутэйшых сялян да рэвалюцыі. З цяжкасцю знайшлі і саху, і драўляную барану, і ручную лынамалку. Хацелі паказаць лашці, ды не знайшлі. Нават майстра, які б мог іх сплесці, не знайшлі...

Так у Доме культуры як бы сустрэліся дзве эпохі. У адным канцы залы — сведчанне галечы і непаспелай працы старога селяніна, у другім — дзень сённяшні: тэлевізары, халадзільнікі, пральныя машыны. А на асфальтаванай пляцоўцы ля Дома культуры выстаўлены аўтамабілі, трактары, камбайны. Выстаўка зрабіла велізарнае ўражанне.

Аб гэтым выпадку паведамляецца ў артыкуле «Савет сіла Крупіца», што надрукаваны нядаўна ў маскоўскай газеце «Известия» ў сувязі з падрыхтоўкай да 60-годдзя Вялікага Кастрычніка.

Чаму для расказу аб дасягненнях Савецкай улады на гэтым гістарычным шляху выбрана менавіта Крупіца — звычайная калгасная вёска на Міншчыне, якіх шмат у любым кутку Беларусі, ды і краіны наогул? Наўзона таму, што ў тыповым лепш за ўсё выявіць найбольш характэрныя рысы з'явы. Крупіца ў гэтым сэнсе звычайная частічка, крупічка савецкага ладу жыцця.

Як асабістае і часцей ўспрынялі крупіцкія мужыкі Кастрычніцкую рэвалюцыю, бо яна пазбавіла іх ад ярма і галечы, дала зямлю, волю, права самім рашаць уласны лёс. Неўзабаве ў вёсцы арганізавалі Савет — орган улады, дзе ўсе справы вялі выбаранія самімі ж вясцоўцамі дэпутаты. Хто гэтыя людзі? Калгасніца Тамара Зяньковіч і брыгадзір Якаў Мікуліч, брыгадзіры Фёдар Макасы, Тамара Зімніцкая — 29 заслужаных, самых паважаных прадстаўнікоў усіх вясковых прафесій.

Аб справах сельскага Савета Крупіцы падрабязна расказвае газета.

— Дзеля чалавека, дзеля яго істараў дзейнічае Савет, — гаворыць старшыня выканкома сельсавета Захар Бадроў. — Савет і яго актыў, — дадаў ён. — У дваццаці дзевяці дэпутатаў — дзвесце семдзесят надзейных памочнікаў. Толькі ў пасляваенныя скліканні дэпутатамі Савета былі сотні сялян, а бескарэсліва дапамагалі яму

і разам з тым вучыліся вяршыць дзяржаўныя справы тысячы. Такая наша дэмакратыя.

На шырокую падтрымку выбаршчыкаў Савет абаяраецца пры вырашэнні усіх сваіх спраў. Складаўся, напрыклад, праект плана гаспадарчага і сацыяльна-культурнага будаўніцтва на пяць гадоў. Бадай, не знойдзецца выбаршчыка, які не ведаў бы аб ім. У кожным населеным пункце на сходах знаёмлілі людзей з наметкамі плана, улічвалі заўвагі і прапановы. Абмеркаванне ішло ажыўлена. Прадуманы, абгрунтаваны дакумент (у ім прадугледжаны значны рост ураджайнасці, павелічэнне прадукцыйнасці жывёлагадоўлі, другая чарга будаўніцтва новай вёскі на суму тры мільёны рублёў) быў прадстаўлены на разгляд Савета. І ў гэтым таксама выявілася дзейная рыса нашай дэмакратыі. Акрэсліўся лясніцкі прынцып, які мы стараемся выконваць: «...каб уся маса сама падавала свядома голас на сутнасці важнейшых пытанняў».

Галоўная ўвага вясковых дэпутатаў накіравана на вырашэнне вытворчых задач. Менавіта поспехі грамадскай гаспадаркі калгаса прыносяць людзям матэрыяльны дастатак і дабрабыт. А справы ў крупіцкіх калгаснікаў ідуць з кожным годам усё лепш і лепш. Летась, напрыклад, кожны гектар даў 36,5 цэнтнера збожжа, 250 — бульбы. Сярэдні надой ад каровы склаў 3 180 літраў. Сёлета тут мяркуюць атрымаць ужо 38 цэнтнераў збожжа з гектара, 160 — бульбы, і 200 цэнтнераў малака і больш за 130 цэнтнераў мяса на 100 гектараў сельгасугоддзяў.

За пяцігодку гаспадарка прадасць дзяржаве амаль 36 тысяч тон малака, больш як чатыры з палавінай тысячы тон мяса, трыццаць восем тысяч тон збожжа і шэсцьдзесят адну тысячу тон бульбы. Работа наперадзе вялікая. Але ж зямля за працу і клопат аб ёй плаціць шчодро.

Даходы калгаса, заробкі калгаснікаў растуць, — расказвае газета. — Есць за што будаваць. І будуецца шмат. Пасля вайны абнавілі амаль увесь жыллёвы фонд. З'явіліся новыя вуліцы з дыхтоўнымі, зручнымі дамамі.

— Новае сяло — не проста рады прыгожых, утульных дамоў. Гэта як бы і новы ўклад жыцця, новае ў псіхалогіі селяніна, — разважае Барыс Фунцікаў, старшыня калгаса «Новы быт», дэпутат сельскага Савета, кавалер ордэнаў Леніна і Кастрычніцкай Рэвалюцыі. — Таму першая чарга пасёлка ў нас была, па сутнасці, эксперыментальнай. Усе праекты, прапанаваныя архітэктарамі, старанна абмеркавалі на сельскім сходзе. Разгледзелі і зацвердзілі іх выканком, а потым Савет на сесіі.

Дамы на сто шэсцьдзесят кватэр пабудаваны па адзінаццаці праектах, кожны з іх павінен быў праіснаваць практычную праверку. Пераважаюць дамы на адну і дзве кватэры ў двух узроўнях. У дамах — газ, водаправод, каналізацыя, ванная пакой, як у горадзе. Але ёсць і

вясковыя асаблівасці. Напрыклад, пад кожным домам — вялікі падвал для захоўвання бульбы і гародніны. Ад сямі да дзесяці сотых гектара займаюць сад, агарод, кветнік. Астатняя частка прысядзібнага ўчастка — у агульным палявым масіве. Недалёка ад дома — хлёў для жывёлы і захоўвання кармоў.

Хутка будуць разглядаць генеральны план будаўніцтва другой чаргі. Намячаецца пабудаваць дамы на тры тысячы жыхароў.

Расказваюць, як на першым годзе калектывізацыі тутэйшым сяляне на сходзе шукалі назву калгасу. Згадзіліся: лепш за ўсё — «Новы быт». Тады ў гэтых словах была мара аб лепшым жыцці. Сёння яна стала рэчаіснасцю.

— Сяло наша раўняецца на горад, — прыводзіць газета словы краўчыкі мясцовага Дома быту Ларысы Шабуні. — Гэта відаць і па тым, колькі ў нас у карыстанні машын, бытавых прыбораў: 55 аўтамабіляў, 110 матацыклаў, 810 тэлевізараў, 715 радыёпрыёмнікаў, 510 халадзільнікаў, 650 пральных машын, 550 газавых пліт. Трэба што-небудзь адрамантаваць — прыходзіць машына з Заслаўскага райбыткамбіната і бярэ заказ. Мы самі выконваем адзінаццаць асноўных відаў паслуг.

Новы быт — гэта і новыя абрады — вяселлі, святы ўраджаю, працы, праводзіны на пенсію і ў Савецкую Армію. Гэта — і змястоўны культурны алпачынак вясцоўцаў.

Уладзімір Гром, дырэктар сельскага Дома культуры:

— У мастацкай самадзейнасці ўдзельнічае амаль уся калгасная моладзь. І кожны знаходзіць сабе тут занятак па душы. У Доме культуры дзейнічаюць самадзейныя калектывы. Ды якія! Аркестр цымбалістаў, духавы аркестр, квартэт рускіх народных інструментаў, актэт гітарыстаў, танцавальны, драматычны і іншыя гурткі.

Многія наведваюць народны ўніверсітэт культуры. Любяць і лекцыі аб музыцы. Чытаюць іх выкладчыкі нашай музычнай школы. У сваім Доме культуры мы слухаем выступленні артыстаў Мінска, Масквы, іншых гарадоў. Жыве наша Крупіца культурным жыццём горада.

...Старажытная беларуская вёска Крупіца... Стаіць яна сярод пагоркаў, акружаная пералескамі. Шмат пабачыла, перажыла на сваім вяку, Фашысты захапілі Крупіцу на шосты дзень пасля пачатку Вялікай Айчыннай вайны. Больш як тры гады змагалася вёска з ворагам за родную Савецкую ўладу, за свой Кастрычнік. Трыста пяцьдзесят чалавек загінулі на фронце, у партызанскіх атрадах, у падполлі. У памяць аб кожным з іх пасаджана дрэва. І шуміць летам на ветры ў самым цэнтры сяла мемарыяльны парк. А вакол яго жыве, працуе, радуецца новая Крупіца. Яе поспехі — прыклад таго, якія даброты нясе людзям рэальная сацыялістычная дэмакратыя, як узвышае народаўладдзе іх чалавечую годнасць.

НА ПРЫЁМ ДА МІНІСТРА

[Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.]

вызначалі парадак асабістага прыёму грамадзян. У аснову гэтага парадку быў пакладзены лясніцкі завет аб тым, што за кожным пісьмом або скаргай, за кожным асабістым зваротам трэба бачыць жывога чалавека, разумець яго і заўсёды старацца дапамагчы яму.

Гэта сапраўды дэмакратычная традыцыя жыве і сёння. Прыём грамадзян па асабістых пытаннях, работа з пісьмамі і заявамі працоўных лічыцца самым важным участкам дзейнасці органаў улады і кіраўнікоў любых рангаў. Нам падрабязна растлумачылі, як гэта ро-

біцца ў Прэзідыуме Вярхоўнага Савета Беларускай ССР. Прыём грамадзян наладжаны тут кожны дзень. Вядуць яго адказныя супрацоўнікі апарату Прэзідыума, уключаючы і Старшыню Вярхоўнага Савета, які прымае наведвальнікаў кожны чацвер. Зразумела, не абавязкова ўсе, хто звяртаецца туды, трапляюць да самога прэзідэнта рэспублікі. Часцей за ўсё просьбы разглядаюць іншыя супрацоўнікі, бо яны таксама выступаюць ад імя Беларускага парламента.

— Да нас звяртаюцца з самымі рознымі пытаннямі, — расказвае загадчык прыёмнай Прэзідыума Вярхоўнага Савета

ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ●

ПАДЗЕІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ●

УЗРОСТ НЕ ПЕРАШКОДА

Восьмы дзесятак гадоў пайшоў механізатару калгаса «Кастрычнік» Бярозаўскага раёна Арцёму Кавалевічу.

Нягледзячы на ўзрост, трактарыст па-ранейшаму верны сваёй прафесіі, якой аддаў некалькі дзесяцігоддзяў. У гэтыя дні Арцём Міхайлавіч на трактары вывозіць на палі ўгнаенні пад бульбу і цукровыя буракі.

За добрасумленную шматгадовую працу Кавалевіч неаднаразова заахвоўваўся праўленнем гаспадаркі, яму прысвоена ганаровае званне заслужанага калгасніка.

РЭДКАЯ ЗНАХОДКА ГЕОЛАГАУ

Цікавая знаходка трапілася нядаўна на другім рудніку Салігорскага месцанараджэння калійных солей. У тонкай праслойцы гліны быў знойдзены добра захаваны 17-сантыметровы хітынавы панцыр старажытнага рака-скарпіёна з атрада «эўрыпіды». Выразна відаць усе сегменты шкілета, доўгія канечнасці і хваставая частка. Геологі адносяць гэту знаходку да верхне-дэвонскай эпохі (350 мільянаў гадоў назад).

У той час у паўднёвай частцы Беларусі існаваў неглыбокі марскі басейн з павышанай салёнасцю вады, у якім назапашваліся калійныя і каменныя солі. У асобныя перыяды салёнасць вады паніжалася, і тады з суседніх басейнаў сюды перасяляліся сельнікі дна — ракаскарпіёны, прыстасаваныя да жыцця ва ўмовах, неспрыяльных для іншых арганізмаў.

Паліклініка Першамайскага раёна Віцебска — адна з лепшых у горадзе. Яна аснашчана найноўшым медыцынскім абсталяваннем. Тут ёсць тэрапеўтычны комплекс, стоматалагічнае аддзяленне з пратэзнай майстэрняй, лячэбны басейн, водагразелячэбніца, душавыя ўстаноўкі. Лечаць хворых высокакваліфікаваны спецыялісты. НА ЗДЫМКУ: зубны ўрач Л. БАЯРСКАЯ рыхтуецца да прыёму хворых.

Фота А. ЦАРЛЮКЕВІЧА.

ІМЯ ГАЗЕТЫ

Праспект імя газеты «Правда» — так названа цэнтральная магістраль буйнога жылога раёна, будаўніцтва якога пачалося на паўднёва-ўсходняй ускраіне Мінска. Гэтану праспекту будзе даверана ганаровая місія: першым «сустрэцаць» гасцей, якія ўязджаюць у сталіцу Беларусі.

Па традыцыі перад пачаткам сябы ў калгасе «Кастрычнік» Хойніцкага раёна праводзіцца свята першай баразны. Пракласці яе давяраюць лепшаму механізатару. Сёлета гэтага гонару ўдасцелены Анатоль Савенка. НА ЗДЫМКУ: «аўтар» першай баразны вітаюць хлебам-соллю.

Фота І. ЮДАША.

ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ●

ДЛЯ ЗЯМЛІ СІБІРСКАЙ

Назва Заходне-Сібірскай раўніны пачала з'яўляцца ў справаздачах інстытута «Белгіпвадгас». Яго спецыялісты закончылі складанне праекта комплекснага будаўніцтва саўгаса «Яроўскі», што ў прыгарадзе Цюмені. Туды адпраўлена першая партыя рабочых чарыжоў.

— Адзін гэты спецыялізаваны саўгас будзе пастаўляць жыхарам абласнога цэнтра гародніны ўтвая больш, чым цяпер даюць усе гаспадаркі вобласці, а таксама шмат малака, — гаворыць галоўны спецыяліст аддзела перспектыўнага планавання інстытута М. Кавалёў. — Трэба будзе меліяраваць 3 800 гектараў Тормануўскіх балот. Пасля асушэння верхні слой тарфянікаў змяшаюць з пяском і глінай, што значна павысіць іх ураджайную сілу. Тут будуць вырошчваць нават цеплалюбівыя памідоры. Агародніну намечана вырошчваць у цяплячах, агульная плошча якіх перавысіць восем гектараў.

Акрамя так званых глінавання тарфянікаў, пры праектаванні выкарыстаны і іншыя анош-

нія дасягненні навукі і практыкі. Цікава вырашана водазабеспячэнне гаспадаркі.

Тутэйшыя землі, які ўсюды на гэтай велізарнай нізіне, працяглы час заталіваюцца вясновымі паводкамі, а летам пануе засуха. Ад паводкі палі ахаваюць дамбы, якія ўзнімуцца ўздоўж берага ракі на працягу 17 кіламетраў. На шляху гарачых вятроў паўстануць лясныя палосы.

Для асушэння балот трэба будзе пракласці сотні кіламетраў калектараў і падземных дрэнажных труб, якія зборуць і адвядуць з палёў лішнюю вільгаць. Будучыя ўгоддзі перасякуць добрыя дарогі.

Запраектаваны 2—4-павярховыя дамы з усімі выгодамі. У пасёлку будуць школа, магазіны, кафэ, дзіцячы сад, парк са стадыёнам.

Акрамя Сібіры, беларускія спецыялісты, якія маюць багаты вопыт асушэння балот, ствараюць праекты меліярацыі пераўвільготненых зямель у Пскоўскай, Ноўгарадскай і Смаленскай абласцях.

БССР Барыс Серафімовіч. — Людзі шчыра дэлегацыя сваімі асабістымі праблемамі і выказваюць прапановы па грамадскіх пытаннях, дасылаюць свае скаргі, даюць ацэнку дзейнасці мясцовых органаў улады. Толькі летась, напрыклад, мы прынялі каля трох тысяч наведвальнікаў і разгледзелі каля 5 тысяч пільмовых заяў. З упэўненасцю можна сказаць, што ўсе, хто звярнуўся ў Вярхоўны Савет, задаволены атрыманымі адказаў, таму што **ніводная заява** не была пакінута без увагі.

Пісьмы, прапановы працоўных рэгулярна становяцца тэмай пасяджэнняў Прэзідыума Вярхоўнага Савета. Тут жа наладжана комплекснае вывучэнне пісьмаў для больш дакладнага выяўлення прычын, якія выклікаюць скаргі. А гэта значыць, што неадкладна будуць прыняты ўсе меры, каб падобныя скаргі больш не ўзніклі.

Прыкладна такі ж парадак прыёму наведвальнікаў існуе і ў вышэйшым выканаўчым органе рэспублікі — Саўеце Міністраў, а таксама ў міністэрствах Урада. На прыём да міністраў

без цяжкасці можа трапіць **любы рабочы ці служачы**, і гэтым правам нашы працоўныя карыстаюцца вельмі шырока, бо ведаюць, што заўсёды сустрануцца з увагай да сябе, чуласцю да сваіх праблем, без прамаруджвання атрымаюць канкрэтны і дзелавы адказ.

Так, напрыклад, было ў выпадку, аб якім мы даведліся, гартуючы справядзачныя дакументы з пасяджэння Савета Міністраў БССР. У пачатку мінулай зімы сюды паступілі некалькі скаргаў жыхароў Бабруйска, Слуцка і некаторых іншых населеных пунктаў з паведамленнямі аб тым, што мясцовыя ўлады не надта спяшаюцца з падрыхтоўкай да зімовага ацяпляльнага сезона. Пісьмаў было няшмат, усяго 9. Але і іх аказалася дастаткова, каб пытанне аб паляпшэнні падрыхтоўкі жылога фонду да зімы вынесці на пасяджэнне Савета Міністраў. Кожны канкрэтны сігнал выехалі правяраць на месцы адказныя супрацоўнікі міністэрстваў. Недаробкі неадкладна ліквідавалі — закончыўся рамонт кватэр, тых, хто скаргдзіўся на цяжкасці з набыццём

паліва, атрымалі вугаль, торф. Адначасова былі прыняты меры для прадухілення падобных парушэнняў у іншых гарадах і вёсках...

Аб рэагаванні на кожнае з тых 9 пісьмаў было дакладзена на чарговым пасяджэнні Савета Міністраў. А як пакараны вінаватыя ў цяганіне з разгледжання скаргаў працоўных? Пакаранне было надзвычай строгім. Гэта невыпадкова: цяганіна, бюракратызм у падыходзе да разгляду заяў і скаргаў працоўных лічацца самымі цяжкімі парушэннямі нормаў савецкага заканадаўства.

Прыкладаў добразычлівых адносін да самых будзённых інтарэсаў працоўных з боку органаў нашай улады надзвычай шмат, бо дабрабыт кожнага **савецкага чалавека**, урэшце, — канчатковая мэта палітыкі Камуністычнай партыі і ўрада краіны. Мо таму з кожным годам у патоку пісьмаў, што людзі дасылаюць у вышэйшыя інстанцыі ўлады, усё менш скаргаў, якія сведчаць аб дрэннай рабоце мясцовых Саветаў. Адначасова пазалічваецца доля пісьмаў-зваротаў, дзе працоў-

ныя ўносяць свае прапановы па паляпшэнню кіравання вытворчасцю і сельскай гаспадаркай, удасканаленню заканадаўства, выказваюць свае меркаванні наконт планаў сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны. «Прапановы грамадзян па пытаннях палітычнага, эканамічнага і культурнага жыцця, удасканалення заканадаўства, — сказана ва Указе Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР «Аб парадку разгляду прапаноў, заяў і скаргаў грамадзян», — адна з формаў удзелу працоўных у кіраванні дзяржавай, паляпшэння работы дзяржаўнага апарату ўзмацнення контролю над яго дзейнасцю... Усё ўзрастаючая колькасць прапаноў па разнастайных пытаннях жыцця грамадства з'яўляецца адным з паказчыкаў росту палітычнай актыўнасці савецкага народа».

— Гутаркі з наведвальнікамі, пісьмы працоўных, рэгулярныя сустрэчы з выбаршчыкамі, чые наказы для нас — закон, дазваляюць нам усе час удасканальваць метады сваёй дзейнасці, лепш ведаць патрэбы людзей і выконваць іх, — гаво-

рыць міністр сацыяльнага забеспячэння БССР Васіль Лузгін.

У міністэрстве нам расказалі аб тым, як па прапановах грамадзян усе час удасканальваецца сістэма пенсійнага забеспячэння насельніцтва рэспублікі. Міжволі параўноўваеш гэтыя факты з нядаўнімі паведамленнямі буржуазных газет аб масавых дэманстрацыях пенсіянераў, якія, страціўшы ўсялякую надзею хоць неяк палепшыць сваё жабрацкае існаванне ў краінах капіталу, вырашылі выказаць свой пратэст гэтым адзіна даступным, але далёка не заўсёды эфектыўным спосабам.

...А як жа скончыўся эпізод, з якога мы пачыналі гэты разказ, ці атрымае кватэру той наведвальнік? Мы пакуль не ведаем адказу. Мабыць на гэты раз яго аргументы паліцаў слушнымі і просьба будзе задаволеная. Можна здарыцца і адваротнае — усё вырашыць дэталёвая праверка абставін справы. Гарантавана толькі адно — у любым выпадку чалавек атрымае ўважлівы і пераканаўчы адказ.

ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ

ДЫНАСТЫЯ
МЕХАніЗАТАРАЎ

Каля ста механізатараў працуе ў саўгасе імя Чапаева Івацэвіцкага раёна. Гэта прафесія стала тут традыцыйнай у многіх сем'ях. У М. Грэчнага тры сыны трактарысты-машыністы. Сам Мікалай Спірыдонавіч, дэмабілізаваўшыся ў 1950 годзе з арміі, вярнуўся ў родную вёску, працаваў прычэпшчыкам, потым навучыўся кіраваць тэхнікай і водзіць трактар «Беларусь». Старэйшы сын, Леанід, які закончыў Навамышскае сельскае прафтэхвучылішча, працуе разам з бацькам на трактары. Сярэдні, Васіль, таксама механізатар шырокага профілю, а самы малодшы — Мікалай гэтай зімой закончыў філіял сельскага прафтэхвучылішча.

«ЗАЛАТОЕ
РУНО»

Племзавод «Насовічы» Добраўскага раёна — буйнейшая ў вобласці авечкагадоўчая гаспадарка. Тут налічваецца звыш 2000 авечак пароды «прэкос». У мінулым годзе чабаны Марыя Мартынава і Дар'я Кужалева атрымалі і выгадавалі на кожны сто аўцаматак па сто ягнят і настрыглі ад авечкі па 5 кілаграмаў воўны.

«Залатое руно» прынесла гаспадарцы больш як 70 тысяч рублёў даходу.

РУКАТВОРНЫЯ
ПУШЧЫ

Лясгасы паўднёва-заходніх раёнаў Брэстчыны на два тыдні раней, чым у мінулым годзе, прыступілі да веснавых пасадак дрэў. На пясчаных землях сасна і елка высаджваюцца ўперамешку з бярозай, клёнам і іншымі ліставымі пародамі.

Ландшафтны парк на 32 гектарах закладаецца для ракі Мухавец. Рэкультываваны гравійныя кар'еры, для замацавання пяскоў высаджваюцца сасна, елка, сібірская лістоўніца, дуб чырвоны, белая акацыя.

Расшыраюцца лесапаркавыя зоны вакол Брэста, Баранавіча і іншых гарадоў. На лясных палянах і высеках закладаюцца ягаднікі. Уздоўж каналаў на меліярацыйных сістэмах ствараюцца лесаахоўныя палосы.

Сёлета ў вобласці намячана пасадыць 5,4 тысячы гектараў новых лясоў

ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ

гарызонты навукі

За апошнія гады Беларускі навукова-даследчы інстытут земляробства перадаў на дзяржаўныя выпрабаванні звыш 20 гатункаў сельскагаспадарчых культур, якія ўжо раяніраваны. НА ЗДЫМКУ: старшы навуковы супрацоўнік В. БАРАТАШЭВІЧ, лабарант В. КОУТУН вызначаюць утрыманне бялку ў новым гатунку збожжавых.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

ГРЫП ТРАНЗІТАМ З ПОЎНАЧЫ

За акном яшчэ ляжаў снег, але нам дакучалі... камары. Уладзіслаў Салаухін час ад часу перапыняў расказ і пачынаў адлаўліваць назойлівых насякомых, якія выбраліся з-пад марлевага полага і з раніцы палявалі за гаспадаром кабінета.

— Вось! — пераможна сказаў ён пасля ўдалага маневру і паказаў камара. — Так званы «аэдэс егіпці». І ў Афрыцы, і ў Азіі — усюды ў трапічнай зоне іх поўна. Звярніце ўвагу: меншы за нашых, але джала доўгае. Гэта і дазваляе яму кусаць амаль усіх птушак.

Птушкі, як і камары, у гіпотэзе супрацоўніка Беларускага навукова-даследчага інстытута эпідэміялогіі і мікрабіялогіі, кандыдата медыцынскіх навук Салаухіна — галоўныя дзеючыя «асобы». Не аднойчы вучоныя знаходзілі адзін і той жа вірус адначасова на розных кантынентах. Але прычынай таму не заўсёды была авіяцыя. Напрыклад, племя індзейцаў у Бразіліі, поўнасцю адрэзаннае ад зне-

шняга свету, перахварэла ганконгскім грыпам разам з усім чалавецтвам. Напрошвалася думка, што вірус меглі прынесці птушкі. Пачалі шукаць, і здагадка пацвердзілася. Аднак чалавек вельмі рэдка ўступае ў кантакт з дзікімі птушкамі. Такім чынам, павінен быць пасрэднік. Доследы, праведзеныя беларускімі вучонымі, даказалі, што некаторыя віды камароў здольны перадаваць вірус.

Заўважана адна з асаблівасцей грыпу: усе яго эпідэміі пачынаюцца ў краінах з трапічным або вельмі цёплым кліматам. Але чаму тады адна і тая ж яго разнавіднасць з'яўляецца адначасова ў розных краінах? Трансфармацыя, стаць аднолькавым адразу ў некалькіх месцах ён не мог. Птушкі ж на ўсход або на захад далёка не лятаюць. Значыць, павінен быць адзін пункт, адкуль грып разносіцца па ўсяму свету. І тады вучоныя звярнулі ўвагу на пералётных птушак. Праведзеныя ў інстытуце даследаванні, а таксама даныя, раней атрыманыя

за межамі і савецкімі вучонымі, паказалі, што вірусы можна знайсці ў птушак толькі восенню. Такім чынам, грып сапраўды ідзе з поўначы. Але чаму па дарозе на поўдзень птушкі не заражаюць людзей? Вельмі проста: восенню камароў няма, а многія пазнія, як правіла, адыходзячы на спячку, нікога ўжо не кусаюць. Вірус жа ў камарыным целе зіму не перажывае. Вось так і лятае грып «транзітам» з поўначы на поўдзень.

— Яшчэ раней мы звярнулі ўвагу на тое, што значная большасць птушак, у якіх быў знойдзены вірус, аказаліся вадаплаўнымі або тымі, што жыўць каля вады, — гаворыць У. Салаухін. — Атрымліваецца, што інкубатарам грыпу з'яўляецца Паўночны Ледавіты акіян. «Гаспадаром» жа віруса мы лічым планктон — драбнюткія жывыя арганізмы. Эксперыменты, праведзеныя ў нас у лабараторыі з дафніямі, паказалі, што яны могуць назіпацца ў сабе вірус, які пры нізкіх тэмпе-

ратурах жыве не горш, чым у цяпле.

Цяпер другое пытанне. Чаму менавіта халодныя воды Запаляр'я сталі крыніцамі віруса? На поўдні ж планктон таксама ёсць.

— Справа ў тым, — тлумачыць Уладзімір Зіноўевіч, — што небяспечны не вірус наогул, а новы вірус, супроць якога няма яшчэ калектыўнага імунітэту ні ў людзей, ні ў птушак.

А ўмовы для яго відазмянення ў палярных абласцях найбольш прыдатныя. Мы лічым, што звязваць гэта трэба з работай сонца. У час павышанай яго актыўнасці, калі на нашу планету абрушваюцца патокі сонечнага ветру, самае інтэнсіўнае абраменьванне, здольнае выклікаць перабудову віруса, бывае менавіта для палосы. А птушыныя базары, на якіх збіраюцца мільёны птушак, ствараюць спрыяльныя ўмовы для хуткага павелічэння новай разнавіднасці віруса.

Д. ПАТЫКА.

ЛЯЎШУ НА
ЗАЙЗДРАСЦЬ

Колькі паралельных пазоў можна нарэзаць на міліметры найтанчэйшай металічнай пласцінкі? Аказваецца, дзвесце. І адлегласць паміж імі будзе ўсяго два міліметры. Робіць гэта ювелірную аперцыю не славу туйскі Ляўша, а... палімер, распрацаваны вучонымі Інстытута фізіка-арганічнай хіміі Акадэміі навук Беларусі.

Загатоўка са слоём палімеру пакрываецца фоташаблёнам — пласцінкай з празрыстым контурам будучага вырабу — і ікладзецца пад кварцавае святло. Адбываецца дзівоснае пе-

раўтварэнне: хаатычна раскіданая маленулы пачынаюць «сшывацца» ў шчыльную сетку. Канцэнтраваная кіслата, куды апускаюць потым загоўку, лёгка спраўляецца з плённай, якая не бачыла святла, і прапальвае метал. Там жа, дзе сінтэтыка «замацавалася», кіслата аказваецца бяспільнай. Светлаадчувальнае палімернае пакрыццё, распрацаванае вучонымі, дае магчымасць выконваць удвая больш мініяцюрных малюнкаў, чым прымяняеца цяпер саставы. А гэта значыць, што і электронныя прыборы стануць удвая меншымі. Акрамя таго, прымяненне новага палімеру ў многіх выпадках на чвэрць зніжае працаёмнасць работы.

Навінка ўжо знаходзіць шырокае прымяненне ў прыборабудаванні, электроннай і опты-

ка-механічнай прамысловасці для друкавання мікраінтэгральных схем, нанясення сетак і шквал на шкло аптычных і вымяральных прыбораў.

ЯГАДНІКІ
НА БАЛОТАХ
І СУПЯСКАХ

Асвоеныя балоты Палесся аказаліся прыдатнымі для вырошчвання саджанцаў чорных парэчак і маліны. Аб гэтым сведчаць даследы вучоных Беларускага навукова-даследчага інстытута бульбы і плодаагародніцтва. Для закладкі гадавальніка ягаднікаў яны выкарысталі

асушаныя тарфянікі нізіннага тыпу на Другі-трэці год пасля пасеву палых культур. Дасягнуты добры выхад саджанцаў, якія вызначаюцца больш магутнай каранёвай сістэмай, лепшым прыростам, чым на мінеральных глебах.

Вучоныя прапанавалі таксама эфектыўны спосаб закладкі плантацый чорных парэчак на дзярнова-падзолістых супясчаных глебах. Гэта — загущаннае размяшчэнне раслін з наступным фарміраваннем насаджэнняў па тыпу жывой агародкі. Сумарны ўраджай сорту «галубіна» за пяць гадоў склаў 256 цэнтнераў з гектара — на многа вышэй у параўнанні з мутацыйнай схемай пасадкі. Харантэрна, што якасць ягад не змянілася. Чысты прыбытак павялічыўся прыкладна на трэць.

ГОД 1937 - Ы

10 СТУДЗЕНЯ Бюро ЦК КП(б)Б прыняло рашэнне аб выданні на беларускай мове Поўнага збору твораў У. І. Леніна. Ён павінен быў выйсці да 21-й гадавіны Вялікага Кастрычніка тыражом 15 тысяч экзэмпляраў.

15—19 ЛЮТАГА аднавіў сваю работу Надзвычайны XII з'езд Саветаў БССР. З дакладам аб праекце Канстытуцыі БССР выступіў старшыня Канстытуцыйнай камісіі, старшыня Савета Народных Камісараў БССР М. Галадзед. У дакладзе адзначалася, што праект Канстытуцыі БССР цалкам асноўваецца на Канстытуцыі Саюза ССР. Тэма змены ў эканоміцы, культуры і структуры класаў, якія адбыліся ў Савецкім Саюзе, здзейсніліся і ў БССР. Гэтыя дасягненні замацоўваліся ў Канстытуцыі БССР. 19 лютага з'езд Саветаў аднадушна зацвердзіў Канстытуцыю Беларускай ССР.

22 МАЯ СНК СССР і ЦК ВКП(б) прынялі пастанову аб аказанні дапамогі калгасам Беларусі. У парадку прадуктовай пазыкі ім адпусціліся 250 тысяч пудоў збожжа і пазыкі насеннай — 60 тысяч пудоў грэчкі і аўса.

10—19 ЧЭРВЕНЯ праходзіў XVI з'езд КП(б)Б. 698 дэлегатаў прадстаўлялі 34 806 членаў партыі і 12 194 кандыдаты ў члены партыі. З'езд разгледзеў пытанні: справядзачу ЦК КП(б)Б, справядзачу Рэвізійнай камісіі, выбары ЦК КП(б)Б і Рэвізійнай камісіі. Дэлегаты падвялі вынікі сацыялістычнага будаўніцтва ў Беларусі за гады другой пяцігодкі і вызначылі перспектывы далейшага развіцця эканомікі і культуры рэспублікі. За пяцігодку былі пабудаваны і ўступілі ў строй сілікатны завод у Оршы, трубаліцейны і аўтарамонтны завод у Магілёве, шклозавод у Касцюкоўцы, цэментны завод у Крычаве, ЦЭЦ у Барысаве і іншыя прадпрыемствы.

22 ЧЭРВЕНЯ адкрыты Беларускі інстытут фізічнай культуры. 1 КАСТРЫЧНІКА орган ЦК КП(б)Б газета «Рабочы» перайменавана ў газету «Советская Белоруссия».

17—24 КАСТРЫЧНІКА праходзіў XII з'езд камсамола Беларусі, які звярнуў асаблівую ўвагу на палітычнае выхаванне камсамольцаў і моладзі.

25 КАСТРЫЧНІКА адкрыта Беларуска дзяржаўная філармонія.

12 СНЕЖНЯ адбыліся выбары ў Вярхоўны Савет СССР па новай Канстытуцыі. Яны ператварыліся ва ўсенароднае свята. У Беларускай ССР у галасаванні ўдзельнічала 97,4 працэнта ўсіх выбаршчыкаў.

Аб'ём прамысловай прадукцыі Савецкай Беларусі за другую пяцігодку амаль падвоіўся і ў 1937 годзе ў вартасных адносінах склаў 1926 мільёнаў рублёў — у 16,3 раза больш, чым у 1913 годзе [у цэлым па краіне аб'ём прамысловай вытворчасці ў параўнанні з 1913 годам павялічыўся ў 5,9 раза]. У БССР за гады дзвюх пяцігодак былі створаны новыя галіны буйной прамысловасці: торфапрацоўчая, машынабудаванне, станкабудаванне, вытворчасць штучнага валакна, цэментная, трыкатажная, ільняпрацоўчая і іншыя. У канцы 1937 года калгасы аб'ядналі 87,5 працэнта сялянскіх гаспадарак і 96 працэнтаў пасяўной плошчы рэспублікі. Калгасны лад у Беларускай вёсцы перамог поўнасьцю. Калектывізацыя назаўсёды пазбавіла вёску ад кулацкай кабалы, ад класавага расслаення, ад разарэння і галечы.

Вясновае абуджэнне.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

ГОД 1938 - Ы

21 КРАСАВІКА Прэзідыум ЦВК БССР назначыў выбары ў Вярхоўны Савет БССР на 26 чэрвеня 1938 года.

10—18 ЧЭРВЕНЯ праходзіў XVII з'езд КП(б)Б. 422 дэлегаты прадстаўлялі 31 526 камуністаў. З'езд абмеркаваў справядзачу ЦК КП(б)Б і Рэвізійнай камісіі. У рэзалюцыі з'езда адзначалася, што дзякуючы дапамозе

саюзнага ўрада рэспубліка дабілася вялікіх поспехаў у гаспадарчым і культурным будаўніцтве, павышэнні дабрабыту працоўных.

26 ЧЭРВЕНЯ адбыліся выбары ў Вярхоўны Савет БССР. За кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета Беларускай ССР галасавалі больш як 3 мільёны чалавек, што складала 99,19

працэнта ўсіх выбаршчыкаў, якія прымалі ўдзел у галасаванні.

25—28 ЛІПЕНЯ праходзіла першая сесія Вярхоўнага Савета БССР. У адпаведнасці з пастановай Вярхоўнага Савета СССР сесія вырашыла стварыць у БССР пяць абласцей: Віцебскую, Гомельскую, Мінскую, Магілёўскую і Палескую.

За мяжой і дома

КАМУНІСТЫ З ФРГ І ПАРТУГАЛІЎ У МІНСКУ

У Мінску знаходзілася дэлегацыя партыйных работнікаў Германскай камуністычнай партыі на чале з членам Гесенскага акруговага камітэта ГКП таварышам Кругерам.

Гасцей з ФРГ прыняў сакратар ЦК КПБ А. Кузьмін. У гутарцы ўдзельнічалі міністр вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі БССР М. Мяшкоў, міністр асветы БССР М. Мінкевіч, намеснік загадчыка аддзела навукі і навучальных устаноў ЦК КПБ Т. Сушкова.

Гутарка прайшла ў цёплай, сяброўскай абстаноўцы.

Нямецкія камуністы наведалі вучэбна-вытворчы камбінат Цэнтральнага раёна Мінска, дзе азнаёміліся з вучэбным працэсам, гутарылі з выкладчыкамі і навучэнцамі.

Члены дэлегацыі зрабілі экскурсію па Мінску, агледзелі Дом-музей І з'езда РСДРП, іншыя памятныя мясціны горада-героя. Яны наведалі трактарны завод. Ім было расказана аб гісторыі і перспектывах развіцця прадпрыемства, вопыце работы партыйнай арганізацыі па мабілізацыі калектыву на паспяховае выкананне заданняў другога года і пяцігодкі ў цэлым.

Члены дэлегацыі азнаёміліся з работай першага механічнага цэха, галоўнага канвеера, цэха эксперыментальнай вытворчасці. У заводскім музеі агледзелі прадукцыю прадпрыемства — ад першых беларускіх трактароў да сучасных машын, якія цяпер праходзяць выпрабаванні. Яны азнаёміліся з умовамі быту і адпачынку трактарабудульнікоў.

Нямецкія камуністы пачувалі ў саўгасе «Ждановічы», агледзелі гаспадарку, сустрэліся з рабочымі. Гасцямі было расказана аб дасягненнях калектыву ў барацьбе за інтэнсіфікацыю вытворчасці, паліпшэнне дабрабыту працаўнікоў гаспадаркі.

Нямецкія таварышы агледзелі экспазіцыю Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, зрабілі паездку на мемарыяльны комплекс Хатынь, дзе ўсклалі кветкі да Вечнага агню, агледзелі Курган Славы.

У сталіцы рэспублікі знаходзілася група ідэалагічных работнікаў Партугальскай камуністычнай партыі на чале з членам ЦК ПКП таварышам Карлушам Піньао.

11 красавіка госці былі прыняты ў ЦК Кампартыі Бе-

ларусі. Сакратар ЦК КПБ А. Кузьмін азнаёміў іх з дасягненнямі працоўных рэспублікі ў развіцці эканомікі, навукі і культуры ў брацкай сям'і народаў СССР. Ён расказаў аб вопыце работы рэспубліканскай партыйнай арганізацыі па камуністычнаму выхаванню працаўнікоў гарадоў і вёсак, па ажыццяўленню гістарычных рашэнняў XXV з'езда КПСС, разгортванню ўсенароднага спаборніцтва за паспяховае выкананне планаў 1977 года і пяцігодкі ў цэлым.

Партугальскія камуністы мелі гутаркі з ідэалагічнымі работнікамі Мінскага абкома КПБ, Цэнтральнага райкома партыі сталіцы рэспублікі, азнаёміліся з горадам, пабывалі ў Доме-музеі І з'езда РСДРП, Беларускаму дзяржаўнаму музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Яны наведалі завод халадзільнікаў, зрабілі паездку на мемарыяльны комплекс Хатынь, дзе ўсклалі кветкі да Вечнага агню, агледзелі Курган Славы.

Назаўтра партугальскія таварышы пабывалі ў Мінскім сельскім райкоме КПБ, наведалі калгас імя Гастэлы Мінскага раёна, рэспубліканскі Палац піянераў і школьнікаў.

Што? * Як? * Чаму?

ЯК СТАЦЬ РАБОЧЫМ

Падобнае пытанне, можа, у крыху змененай форме, займае людзей у розных кутках планеты. У заходнім свеце беспрацоўных усіх узростаў хвалюе, дзе знайсці работу. Юнакоў і дзяўчат нашай краіны цікавіць, якім навучам і колькі трэба вучыцца, каб стаць, напрыклад, токарам, швачкай, механізатарам... Нярэдка маладыя людзі свае пісьмы з пытаннямі дасылаюць у рэдакцыі маладзёжных газет. І тады на газетных старонках з'яўляюцца адрасы вучылішчаў, якія рыхтуюць спецыялістаў таго ці іншага профілю, выступленні ветэранаў працы, парады педагогаў. Звярніце ўвагу: гаворка ўвесь час ідзе выключна пра тое, як дапамагчы юнаку ці дзяўчыне беспамылкова абраць будучую прафесію, як правільна рыхтавацца да авалодвання ёю, якія рысы характару паспрыяюць поспеху ў вучобе і рабоце. Прадстаўнікі вучылішчаў, журналісты часта таксама расказваюць, як сустракаюць маладых рабочых на прадпрыемствах, якія льготы і прывілеі прадстаўляе ім закон, называюць імёны людзей, чый шлях у самастойнае жыццё пачаўся з авалодання рабочай спецыяльнасцю. У якасці прыкладу можна згадаць Юрыя Гагарына, першага ў свеце касманаўта...

Папулярнасць прафесійна-тэхнічных вучылішчаў, якія рыхтуюць паўнаценне рабочага класа, у апошнія гады ўзрастае незвычайна. Адна з прычын гэтага — сярэдняя адукацыя, якую вучылішча дае адначасова са спецыяльнасцю. Уяўляецца, 15-гадовы юнак прыходзіць, напрыклад, у Гродзенскае прафесійна-тэхнічнае вучылішча № 49 хімікаў, вучыцца тры гады, набывае адну з чатырох прапанаваных яму прафесій, атрымлівае гарантаную работу ў Гродна, а калі жадае — у іншым горадзе рэспублікі ці краіны. Дыплом вучылішча засведчыць высокую кваліфікацыю і веды маладога рабочага. Калі хлопец выдатнік, ён можа адразу ж ісці вучыцца ў інстытут.

Чым вабіць вучылішча ўчарашніх васьмікласнікаў? Алег Міхайлаў, будучы слесар-рамонтнік, лічыць, што тут у навучэнцаў больш самастойнасці, вышэй пачуццё адказнасці ў параўнанні са школай. Там дзевяцікласнікі — дзеці, а мы тут — рабочая змена, гаворыць ён. Алег марыць працягваць пазней вучобу ў інстытуце, яму падабаецца біяхімія, біякібернетыка. Але ж мужчына павінен умець і рукамі працаваць.

Міша Трафімчык прыехаў на вучобу з Ваўкавыскага раёна. Цяга да электронікі падказала яму прафесію слесара па кантрольна-вымяральных прыборах і аўтаматыцы. Але нават не гэта галоўнае, лічыць юнак. У жыцці важней, не хто ты, а які. Таму Міша імкнецца стаць выдатным спецыялістам, сапраўдным чалавекам, актыўным грамадскім дзеячам.

Кожны з 700 навучэнцаў Гродзенскага вучылішча хімікаў мае свае жыццёвыя планы і мары. І амаль усе гэтыя парыванні супадаюць з генеральным напрамкам работы вучылішча. Веды, прафесійныя навыкі? Кваліфікаваныя выкладчыкі і майстры шчодро дзеляцца імі з навучэнцамі не толькі на занятках, але і гасля — у гутарках, лекцыях, сумеснай рабоце. Імкненне стаць гарманічна развітой асобай? У вучылішчы цудоўная мастацкая самадзейнасць — хор, драмгурток, працуюць спартыўныя секцыі, пастаянна наладжваюцца экскурсіі ў розныя гарады, у тым ліку і такі славетны цэнтр культуры, як Ленінград. Рабочая загартоўка? Яе навучэнцы атрымліваюць і ў час самастойнай работы на практыцы, і дапамагаючы таварышам, якім цяжэй даюцца навукі, ёй спрыяе ўся атмасфера вучылішча, якая патрабуе ад падлеткаў поўнай адказнасці за сваю справу, свае паводзіны, вучыць мысліць па-дзяржаўнаму.

Падобных прафесійна-тэхнічных вучылішчаў толькі ў Гродна, адным з абласных цэнтраў Беларусі, сем. А ва ўсёй рэспубліцы — каля двухсот. Іх выпускнікоў можна назваць з поўным правам рабочымі-інтэлігентамі, попыт на якіх пакуль апыраджае прапанову. Нічога не зробіць — прамысловасць рэспублікі развіваецца шпаркімі тэмпамі і на сучасным узроўні. На многія новыя вытворчасці рабочых без сярэдняй адукацыі не бяруць. Трэба вучыцца.

Варта адзначыць, што шлях у рабочыя праз прафесійна-тэхнічнае вучылішча, — не адзіна магчымы. Многія прыходзяць на завод, фабрыку ці будоўлю, скончыўшы агульнаадукацыйную сярэднюю школу. Прафесію яны набуваюць на сваіх рабочых месцах, пад прыязным наглядом ветэранаў працы ці нядаўніх выпускнікоў прафесійна-тэхнічных вучылішчаў.

СУСТРЭЧЫ У БЕЛАРУСКІМ АДДЗЯЛЕННІ АДН

У Беларускаму аддзяленні Агенцтва друку Навіны адбыліся сустрэчы з Генераль-

ным консулам Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі ў Мінску Л. Волертам, консулам У. Дамсам, з консулам Польскай Народнай Рэспублікі ў Мінску К. Ноцунем.

Госці пазнаёміліся з работай, якую праводзіць АДН па

прапагандзе супрацоўніцтва і ўмацаванню дружбы паміж народамі нашай краіны, ГДР і Польшчы, з тэматыкай літаратурных матэрыялаў, рыхтуемых для прэсы гэтых краін к 60-годдзю Вялікага Кастрычніка.

ОКУЛЕВИЧ ГРИГОРИЙ РОМАНОВИЧ РОДИЛСЯ В 1907 ГОДУ В ДЕРЕВНЕ БОЛЬШАЯ КРОКОТКА НА ГРОДНЕНЩИНЕ. УЧАСТВОВАЛ В РЕВОЛЮЦИОННОМ И НАЦИОНАЛЬНО-ОСВОБОДИТЕЛЬНОМ ДВИЖЕНИИ В ЗАПАДНОЙ БЕЛОРУССИИ. В 1928 ГОДУ, ЧТОБЫ ИЗБЕЖАТЬ АРЕСТА, ЭМИГРИРОВАЛ В КАНАДУ. БЫЛ ОДНИМ ИЗ ОРГАНИЗАТОРОВ ПРОГРЕССИВНОЙ ЭМИГРАНТСКОЙ ГАЗЕТЫ «КАНАДСКИЙ ГУДОК», УЧАСТВОВАЛ В СОЗДАНИИ ФЕДЕРАЦИИ РУССКИХ КАНАДЦЕВ. ВО ВРЕМЯ ВТОРОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ ДОБРОВОЛЬНО УШЕЛ НА ФРОНТ, В БОЯХ С ФАШИСТАМИ БЫЛ ТЯЖЕЛО РАНЕН. ПОСЛЕ ВОЙНЫ — БЕССМЕННЫЙ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ СЕКРЕТАРЬ ФРК, ЗАМЕСТИТЕЛЬ РЕДАКТОРА, А В ПОСЛЕДНИЕ ГОДЫ ЖИЗНИ — РЕДАКТОР ГАЗЕТЫ «ВЕСТНИК». УМЕР В 1975 ГОДУ.

— Большая Крокотка — деревня революционная... — Александр Иванович Житкевич листает любовно оформленный альбом. В нем фотографии его односельчан, участников Октябрьской революции и гражданской войны. — Игнат Орочко штурмовал Зимний дворец, Антон Хорьков был бойцом Чапаевской дивизии...

Разговор происходит в клубе колхоза имени Дзержинского Слонимского района. Здесь же находится и прекрасная колхозная библиотека, которая носит имя Янки Купалы.

Бережно отложив в сторону один альбом, Александр Иванович открывает второй, рассказывающий о создании этой библиотеки в 1927 году. На первой странице портрет ее организатора — Григория Романовича Окулевича, тогда еще двадцатилетнего парня. Александр Иванович вспоминает время «при панах» и то, в каких трудных условиях создавалась библиотека:

— Негде было разместиться, у нас было очень мало книг и никаких средств на их приобретение. Зато в нас жило сильное желание — читать книгу на родном языке. Помогало Товарищество белорусских школ, которое в ту пору развернуло работу на землях бывшей Западной Белоруссии.

Библиотеку открыли в пустовавшей избе солдата, не вернувшегося с войны, сделали полки для книг, столы и скамейки... Всем этим руководил Григорий Окулевич. Он же читал книжки неграмотным. А таких «читателей» в библиотеке было большинство...

— Ставили мы и пьесы, — продолжал вспоминать Александр Иванович. — Под театр оборудовали сарай. Крестьяне дали полотно на занавес, чем могли, помогали нам. Уж очень хотелось всем увидеть постановку. За разрешением поставить спектакль Гриша ходил в Слоним. Добиться согласия польских властей было нелегко. Ознакомившись с пьесой Янки Купалы «Раскіданае гняздо», которую собирались ставить самодеятельные артисты, полицейский чиновник воскликнул: «Так это же призыв к революции!»

Библиотека и театр находились под надзором полиции, но это не останавливало Григория Окулевича. Вход в театр был платным. На средства, полученные от продажи билетов, покупали книги, делали пожертвования в пользу МОПРа.

Я слушаю Александра Ивановича, который в то время был одним из помощников Григория Романовича, и наблюдаю за теми, кто входит в библиотеку. На пороге появляется молодая женщина в легкой куртке и брюках. Она подходит к библиотекарю, называет какую-то книгу. Слышу ответ:

— К сожалению, на руках. Возьмите вот эту.

— Читала... — качает головой в ответ женщина, перебирая лежащие на столе томики.

— Кто она? — спрашиваю у Александра Ивановича. Он поворачивает голову, улыбается:

— Мария Жарко, трактористка. Ее во всей стране знают. Слышали, наверное?... А тот мужчина, рядом с ней, — Николай Белькевич, комбайнер... Мария Маркевич окончила институт механизации, в колхозе работает инженером.

Александр Иванович называет имена, профессии. Я слушаю его и невольно представляю себе их полу-

лас Радзімы», в Обществе дружбы. Наш гость был бодр, весел, полон приятных впечатлений, связанных с пребыванием на Родине.

— Где останавливался Григорий Романович, когда приезжал в деревню? — спросил я.

— В том доме, в котором родился, — ответил Александр Иванович.

— А кто там живет теперь?

— Мария Ивановна, жена брата Григория Романовича. Хотите с ней поговорить?

— Да, конечно. И побывать в этом доме тоже.

— Езжайте тогда за мной...

Александр Иванович сел в свою машину, а мы с редактором Слоним-

жует вспоминать Мария Ивановна. — Грише грозил арест. Прикидывали, что можно продать, чтоб собрать ему денег на дорогу. Уехал он, а встретились мы только в 1947, через двадцать лет после разлуки. Сначала он в Минск приехал, потом к нам.

Об этом своем первом приезде в Минск Григорий Романович потом писал: «Я никогда не забуду угол дома, возвышающегося над развалинами, будто выщербленный зуб в пустом рту. На нем была надпись: «Из города развалин, лепла и пожараиц возродим тебя, родной Минск». В то время люди еще ютились в подвалах, жили в палатках. Бывало, в разговоре машинально спросишь: «Ну, как вы...», и на полуслове вдруг остановишься. Разве можно было спрашивать у этих людей: «Как вы живете?» Но почти каждый, с кем приходилось говорить, сам отвечал: «Теперь живем. Худшее позади»...

В то время в Минске уже начали вместе с восстановлением города строить тракторный и автомобильный заводы. Окулевич побывал на стройках, радовался за своих земляков и все-таки сомневался: «А где металл возьмете для производства тракторов и автомобилей?» Рабочие отвечали:

— Будете ехать в свою деревню, на обочинах дороги увидите сырье для наших заводов. Для начала хватит.

— И действительно, — вспоминал потом не раз Григорий Романович. — Вдоль железной дороги я видел необозримые кладбища гитлеровской военной техники. Все это впоследствии было переплавлено на тракторы и автомобили, ставшие известными во всем мире. Воистину, перековали мечи на орала.

В Канаду Григорий Романович возвращался с дорогим сувениром — томиком «Дрыгвы», подаренным ему во время встречи автором. На книге была надпись: «Нашим американским сыбрам, барацбитама за дэмакратыню, супроць вайны, за светлую будучыню для чалавецтва. Якуб Колас, 12.2.1947».

Когда Григорий Окулевич приезжал на Родину в 1955 году, его односельчане, да и все белорусы, жили уже намного лучше.

«Прощаясь, очень плакал Семен, мой муж, брат Гриши», — вспоминает вновь Мария Ивановна. — Будто чувствовал, что больше не увидится. Так оно и случилось. В 1969 году Гриша уже не застал его. Я осталась одна. «Ну что ж поделаешь. Надо жить, — успокаивал меня Гриша. — У тебя пятеро детей, все вышли в люди». А раз как-то задумался и, взглянув на стол, за которым мы когда-то всей семьей обсуждали, как добыть ему денег на дорогу, сказал: «Если бы тогда была такая жизнь, как теперь, и мне нашлось бы здесь место...»

Возвращаясь в Слоним, я думал, глядя на дорогу: по ней когда-то шаггал упрямый деревенский парень Григорий Окулевич в старство, чтобы получить разрешение поставить пьесу Янки Купалы, открыть библиотеку для односельчан, а на него в том старстве смотрели как на преступника.

След Григория Романовича Окулевича, посвятившего себя с юных лет и до последнего дня жизни делу мира и прогресса, содеянное им навсегда останется в сердцах людей на его родной земле и за океаном.

Леонид ПРОКША.
Б. Крокотка — Минск.

СЛЕД на родной земле...

грамотных отцов и дедов, которым читал книжки Григорий Окулевич.

— Гришу стали преследовать, — продолжает Александр Иванович разговор о прошлом. — В 1928 году он вынужден был покинуть деревню и уехать в Канаду. Я стал вместо него библиотекарем. Работать было очень трудно. Кончилось все тем, что библиотеку власти закрыли, меня посадили в тюрьму, а книги сожгли на костре...

— Вновь ожила наша библиотека в 1939 году, когда мы воссоединились с Советской Белоруссией, — радостно улыбается Александр Иванович. — Мы получили много книг из Минска. Нам передали часть библиотеки помещика Михальского. Книги уже не помещались в маленькой хатке, и я перенес библиотеку в свой дом... Два года тому назад перебралась вот в это помещение. Сейчас библиотека насчитывает почти десять тысяч томов. Ею пользуется 530 читателей...

— Григорий Романович этой библиотеки уже не видел?

— К сожалению. Последний раз он был в августе 1969 года. В книге почетных посетителей библиотеки он оставил запись, — Александр Иванович отыскал нужную страничку. Я прочел:

«Как один из основателей библиотеки имени Янки Купалы в 1927 году посетил ее через 42 года. Восхищаюсь плодами вашего труда, дорогие товарищи и друзья. Я внимательно ознакомился с фондами библиотеки, просмотрел таблицы, стенды, альбомы. Какая огромная работа! Библиотека стала богатым и замечательным очагом культуры.

Все это стало возможным благодаря условиям, созданным Советской властью. Огромный вклад внес ее бессменный заведующий Александр Житкевич, мой товарищ и друг, все люди, которым библиотека необходима. Я радуюсь и горжусь вашими успехами. Г. Окулевич, секретарь ФРК, редактор газеты «Вестник». 9 августа 1969 года».

Я читал эти строки и, казалось, слышал голос Григория Романовича. В то лето он приезжал с женой. Мы встретились в редакции газеты «Го-

ского радио Михаилом Рылко — в «Жигули», на которых приехали в Большую Крокотку.

За своим проводником спустились с пригорка, на котором построен клуб. Отсюда открывается вид на деревню: вдоль широкой улицы в венках садов — добротные дома колхозников. Перед нами — здание школы. За домами с палисадами, до самой речки — луга, а за ними стеной поднимается лес...

— Красота-то какая! — не могу удержаться от восхищения. Не удивительно, что на этой земле родилось столько замечательных людей: борцов революции, бесстрашных подпольщиков, партизан, воев Советской Армии, героев труда...

Впереди идущая машина остановилась у предпоследнего дома:

— Принимай, Мария, гостей! — обращается Житкевич.

Женщина преклонных лет, улыбаясь, идет нам навстречу.

— А кто же вы такие будете, дорогие гости? — спрашивает она.

Я показываю ей портфель с дарственной надписью от Федерации русских канадцев.

— Этот портфель мне вручил в 1967 году Григорий Романович Окулевич на собрании земляков в Торонто.

— Так вы знали нашего Гришу? Такой хороший человек был, — печально говорит хозяйка.

И мне грустно, что его больше нет. Девятнадцатого апреля Григорию Романовичу исполнилось бы 70 лет, и вот я приехал в Большую Крокотку, чтобы посмотреть, как живут теперь его земляки, вспоминают ли о нем?

— Вспоминают. Как же не вспоминать, — отвечает мне Мария Ивановна. — Он ведь был одним из первых, кто начал в нашей деревне бороться за счастливую жизнь. — Потом она приглашает нас:

— Кали ласка, в дом проходите! Переступаем порог родного дома Григория Романовича. Русская печь. Икона в углу. Перегородка разделяет избу на две комнаты.

— Здесь вот, в этом доме, собралась однажды вся семья, — продол-

Мінск. Мікрараён па вуліцы Харкаўскай.

Фота М. АМЕЛЬЧАНКІ.

ЛЕНИН — ЗА МОЛОДЕЖЬ

Он понимал молодежь, как ни один другой политик его времени. Ленин знал, что она всегда особенно быстро и горячо реагирует на новое в истории, всегда идет новых смелых путей вперед, и он ценил ее за это. В начале XX столетия партия большевиков была создана почти исключительно силами молодых. Ко времени II съезда РСДРП, на котором возникла эта партия, самому Ленину было 33 года, средний возраст вставших на его сторону делегатов не превышал 30 лет. И тогда и потом Ленин понимал, в какую мощную силу может превратиться молодежь, влияющая в решающие моменты истории в ряды авангарда революционного класса. Он видел с самого начала, как много для судеб мира в бурном XX веке будет зависеть от того, с кем пойдут лучшие и самые смелые из молодых.

Ленин не осуждал молодежь, когда в своей революционной порывистости и нетерпеливости она шла дальше того, что в данную минуту требовалось стратегией и тактикой революции: он ее поправлял. В то же время он сам решительно становился во главе революционной молодежи, когда приходила пора вести ее против врага.

Примером может служить роль Ленина в годы первой мировой войны в подготовке создания Коммунистического Интернационала Молодежи.

И вновь, как в 1903 году, он находил в молодежи своего союзника в большой исторической битве. Почти во всех социалистических партиях мира молодые силы двигались влево, выступая против войны.

С сентября 1914 года по апрель 1917 года Ленин жил в Швейцарии, собирая и объединяя вокруг себя левых в социалистических партиях.

Каждый из видных лидеров левых вел за собою небольшую, но активную, смелую группу рабочей молодежи, с которой сближались опытные, искушенные марксисты старшего поколения. Такие революционные активисты и становились союзниками Ленина в международном рабочем движении еще за несколько лет до создания Коминтерна и КИМа. Молодежь опять была за Ленина, и Ленин — за молодежь.

В апреле 1915 года, уже через восемь месяцев после начала первой мировой войны, в швейцарской столице Берне собралась международная конференция социалистической молодежи, на которую съехались делегаты из 10 стран, в том числе из России, Германии, Италии и Польши. Кровь заливалась Европу, миллионы зарывавшихся в окопы людей изо дня в день ждали смерти: молодые революционеры из воюющих стран сидели друг против друга за общим столом, совещаясь о том, что делать. На повестке дня стоял главный, ленинский вопрос: отношение к войне.

В числе представителей партии большевиков на конференции была Инесса Арманд, одна из ближайших соратниц Ленина. Предложенная большевиками резолюция была составлена на основе проекта, написанного Лениным. Будущий КИМ был задуман им.

Бернская конференция не сумела принять решительной, боевой ленинской резолюции — среди делегатов был ряд влиятельных колебавшихся центристов, — но все же, хотя и в половинчатых выражениях, высказалась против войны. В январе следующего года Ленин направил секретарю черной

секции большевиков в связи с предстоящим созывом Международного бюро социалистических организаций молодежи специальное письмо. Еще восемь месяцев спустя он написал одну из своих знаменитых статей военного времени («Военная программа пролетарской революции»), которая впоследствии была опубликована в журнале «Югенд-Интернационале».

Его сотрудничество с молодыми становилось все теснее. Он помогал им своими советами по принципиальным вопросам, они содействовали распространению большевистской литературы на иностранных языках. 15 сентября 1916 года Ленин, переживший еще до этого из Берна в Цюрих, писал Инессе Арманд:

«Мы тут немного начали знакомиться с молодыми... Вот где интересная и плодотворная работа! Организация молодых растет по всей Швейцарии».

17 декабря того же года Ленин снова пишет И. Арманд:

«Я увлечен теперь очень мыслью об издании листовок по швейцарским делам.

Здесь устроилось нечто вроде кружка левых... Беседуем о военной резолюции в связи с задачами левых...»

Через четыре месяца после письма Инессе Арманд о листовках Ленин уже находился в России и готовился к Октябрю. Жизнь в эмиграции была кончена для него навсегда, предстояли дела, которые должны были изменить лицо мира. Но установившееся в годы войны сотрудничество Ленина с революционной социалистической молодежью имело уже совершенно прямое отношение к этим делам. Преемниками молодых были тысячи деятелей Коминтерна и КИМа.

Ленин понимал молодежь, ценил ее за революционный пыл, за бесстрашие, самоотверженность и преданность делу. Он предвидел, что в больших классовых боях предстоящих лет она займет позицию среди левых в международном рабочем движении, окажется в первых рядах борцов за социалистическую революцию. Но в то же время Ленин учитывал и другие черты, нередко свойственные молодежи в период революционных подъемов: порывистость, горячую нетерпеливость, недостаток жизненного и политического опыта, склонность к быстрому, необдуманному решению, психологический перевес революционной романтики над хладнокровным реализмом и другое.

Ленин не всегда был доволен работой сотрудничавших с ним в годы войны левых молодежных деятелей Западной Европы. Обнаруживалось, что они недостаточно ясно разбирались в положении, не всегда как следует учитывали потребности революционной стратегии. Как реагировал Ленин на такие ошибки?

«...К недостатку теоретической ясности таких людей, — писал он в декабре 1916 года, — надо относиться совсем иначе, чем мы относимся — и должны относиться — к теоретической каше в головах и к отсутствию революционной последовательности в сердцах наших «окистов» (меньшевики. — Примечан. ред.), «социал-революционеров», толстовцев, анархистов, всеевропейских kautскианцев («центра») и т. п. Одно дело — сбивающие пролетариат с толку взрослые люди, претендующие на то, чтобы вести и учить других: с ними необходима беспощадная борьба. Другое дело — организации молодежи, которые открыто заявляют, что они это делают, что их

основное дело — готовить работников социалистических партий. Таким людям надо всячески помогать, относиться как можно терпеливее к их ошибкам, стараясь исправлять их постепенно и путем преимущественно убеждения, а не борьбы. Нередко бывает, что представители поколения пожилых и старых не умеют подойти, как следует, к молодежи, которая по необходимости вынуждена приближаться к социализму иначе, не тем путем, не в той форме, не в той обстановке, как ее отцы».

Высказываясь «за полную свободу товарищеской критики» ошибок союзов молодежи, Ленин тут же подчеркивал: «Лыстить молодежи мы не должны». Его заметка кончалась словами:

«Еще раз: эти ошибки надо опровергать и разъяснять, изо всех сил ища соприкосновения и сближения с организациями молодежи, всячески помогая им, но подходить к ним надо умеючи».

Надо по-настоящему вдуматься в эти слова. Помнить о них должны не только молодые революционеры, но и люди старшего поколения: они прежде всех. Сегодня, когда участие молодежи в борьбе против реакции и империализма повсюду нарастает, эти слова еще намного актуальнее, чем в 1916 году. О бунте молодежи против современного капиталистического мира говорят теперь все. Нет страны, где бы она не бурлила, не прорывалась вперед, не сталкивалась с реакцией, не требовала во всеуслышанье перехода от старого к новому. Это не случайная выходка истории, а закон современности: научно-техническая революция мобилизует молодежь, как еще никогда. Без рабочего класса, оставаясь в одиночестве, она ничего добиться не может. Но делать современную историю без молодежи тоже нельзя.

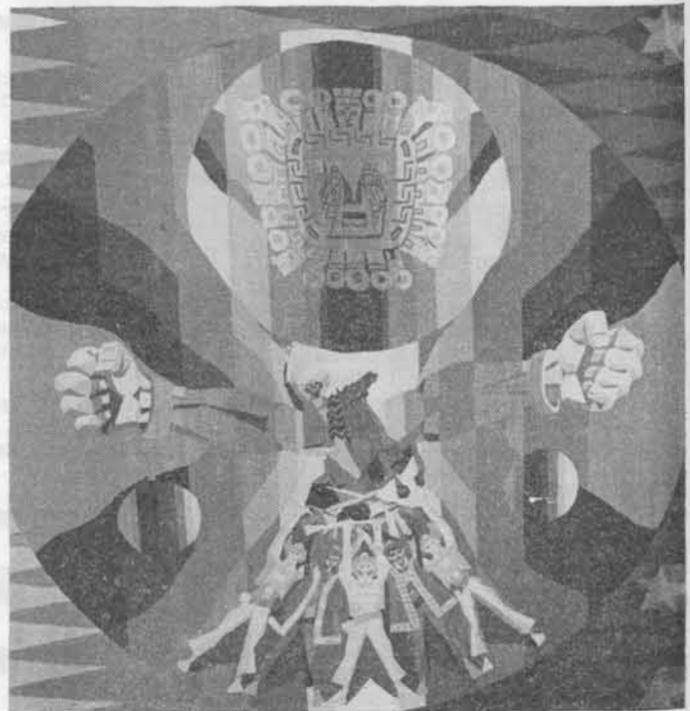
Пусть и сейчас можно утверждать, что в боях на стороне революции она не всегда и не везде сразу находит верный путь, не всегда с научной точностью воспринимает действительность, не всегда признает авторитеты, не всегда воздерживается от рискованных, недостаточных продуманных действий. Это в какой-то мере в ее характере, на то она и молодежь. Ленин допускал, что «теоретической ясности и твердости» даже в хорошем, как он подчеркивал, молодежном журнале «может быть, и никогда не будет». Он никогда не рассматривал молодежь как самодовлеющую силу.

Но он верил в нее, в ее революционный дух и боевую энергию.

Сегодня упреки в «неопытности и неразвитости» бросает молодежи буржуазия западного мира. Но мыслящие передовые люди Запада могут быть довольны тем, что их молодежь не молчит, а бурлит. Сознательно или даже бессознательно она указывает на большие места в тканях мира, в котором живет. Реакция ей угрожает, ее пытаются всячески отвлечь, ей даже льстят, но она не сдастся. Вот почему современные буржуазные политики так боятся молодежи. Они чувствуют, что она никогда с ними не примирится.

Молодежь отличается тем, что ей всегда нужна прямая, живая связь с действительностью ее собственного времени и с будущим, а не только с прошлым. Она верна отцам тогда, когда отцы верны ей. Ленин знал это. Он был за молодежь, и молодежь была за него.

Эрнст ГЕНРИ.
АПН

Майстерня габелена Барысаўскага камбіната прыкладнага мастацтва працуе над новым унікальным вырабам. Габелен на тэму «Ленінізм» памерам 6×11 метраў барысаўскія ткачыі закончаць да 60-годдзя Кастрычніка. Аўтары габелена—мастакі М. Савіцкі і А. Кішчанка. НА ЗДЫМКАХ: фрагмент новага габелена; брыгадзір Валянціна ЦЕЦЕРАВА і ткачыха Тамара СІ-НІЦА абмяркоўваюць чарговы эскіз.

Фота Я. КАЗОЛІ.

СВЯТА СЯБРОЎ ПРЫГОЖАГА

Такіх сустрэч, як гэта, нямала адбылося ў цэхах і аддзелах, у майстэрнях жывапісцаў і скульптараў. За многія гады творчай дружбы беларускіх мастакоў і рабочых Мінскага вытворчага аб'яднання імя У. І. Леніна яны не раз бывалі адзін у аднаго ў гасцях, узаемна дзяліліся радасцямі і клопатамі.

І ўсе ж яна была асаблівай — дзелавой і ў той жа час урачыстай. Адсюль, з гэтай справаздачнай выстаўкі ў заводскім клубе, на адкрыццё якой прыйшлі многія вядучыя майстры пэндзля і разца, пачаў шэсць па рэспубліцы традыцыйны Тызень выяўленчага мастацтва.

— Цяперашняе свята прысвячаецца 59-й гадавіне прыняцця ленинскага плана манументальнай прапаганды і 60-годдзю Вялікага Кастрычніка, што надае яму асаблівую значнасць і наклдавае высокую адказнасць на ўсіх, хто ўдзельнічае ў яго мерапрыемствах, — сказаў карэспандэнту БЕЛТА старшыня праўлення Саюза мастакоў БССР В. Грамыка. — Тызень стане своеасаблівым аглядам народжанага Кастрычнікам беларускага выяўленчага мастацтва, яго творчай і грамадзянскай сталасці, яго вернасці лепшым традыцыям шматнацыянальнага савецкага мастацтва.

Разнастайная і шырокая праграма Тызня. Ён запраціць гледачоў больш чым на 40 вернісажаў у розных гарадах рэспублікі, на прадпрыемствах і ў гаспадарках. Выстаўкі жывапісу і графікі, тэматычныя паказы арганізуюцца ва ўсіх абласцях.

КАЛІ ЛЮБІШ КІНО

Клуб аматараў кіно «Альманах» пачаў працаваць у Доме культуры магілёўскага аўтамабільнага завода. Першыя заняткі былі прысвечаны творчасці вядомага савецкага пісьменніка, кінарэжысёра і акцёра Васіля Шукшына. Сярод іншых на праграме клуба, членамі якога з'яўляюцца рабочыя і інжынеры прадпрыемства, — сустрэча з майстрам савецкага кінамастацтва, калетуйным праглядаў і абмеркаванні лепшых фільмаў.

«ТОЛЬКІ НІ ДНЯ БЕЗ ПАДЗЕІ...»

— ТАКІ ДЭВІЗ БЕЛАРУСКАГА ПАЭТА АНАТОЛЯ ВЯРЦІНСКАГА, АНАЛІЗУ ТВОРЧАСЦІ ЯКОГА ПРЫСВЕЧАНЫ ГЭТЫ АРТЫКУЛ

Імкненне да роздуму, да значных філасофскіх высноў і абагульненняў, пільная ўвага да з'яў сучаснага жыцця, актыўнае пранікненне ва ўнутраны свет нашага сучасніка, жаданне ўбачыць у чалавечых адносінах больш маральнай чысціні, цэпльні пачуццяў, святла, задушэннасці, узаемнасці, таго, што робіць людзей сапраўднымі людзьмі, духоўна шчодрымі і багатымі, непрымірымымі да праяў мяшчанства, кар'ерызму, даўрушніцтва, — гэтыя эстэтычныя катэгорыі даўно сталі творчым крэда Анатоля Вярцінскага, зрабілі яго паэзію па-свойму адметнай, эмацыянальнай, змястоўнай, бачовай.

**Бачу я: нехта некага любіць.
Гэта іх справа,
гэта іх права.
Бачу я: нехта некага губіць.
Тут і мая ўжо справа.**

Яшчэ на самым пачатку творчай дарогі ў вершах, якія склалі аснову яго першага паэтычнага зборніка «Песня пра хлеб», ён даволі ярка раскрывае перад чытачом той галоўны прынцып, якім мяркуе кіравацца ў жыцці і творчасці, паказвае няўрымлівасць свайго лірычнага героя, яго ненасытнае імкненне быць з людзьмі, будзіць у іх сэрцах надзею «залатых дажджоў» — надзею радаснага адкрыцця і захвалення тымі пераменамі, што адбываюцца ў душах людзей і ў прыродзе.

**Расчыняю шырока весніцы,
у начную ціш выхаджу.
Я зарніцы —**

**дажджоў прадвесніцы —
сёння зноўку бачыць хачу.
Знаць хачу, колькі будзе зелена,
будзе свежасць для людзей,
і ці вырасце ўсё,**

што сеялі,

з чым звязалі столькі надзей.

**Я загрузаю ў аканіцы,
я людзей разбуджу, абвясчу:
«Людзі, бачыў я зноў зарніцы! —
Быць дажджу, залатому дажджу!»**

Пафасам жыцця, глыбінёй жыццёвых назіранняў і разваг вызначаюцца творы А. Вярцінскага, якія напісаны ім пазней і ўвайшлі ў зборнікі «Тры цішыні», «Чалавечы знак», «З'яўленне» і часткова ў паэтычную кніжку выбранага «Час першых зорак», якая выйшла летас і адра-савана юнацтву. Звернемся хаця б да верша «Высокае неба ідэала». У ім паэт сцвярджае неабходнасць гэтага высокага неба для «душы чалавечай», бо інакш жыццё губляе сваю змястоўнасць.

**Калі адкрыў я цябе аднойчы,
убачыў сябе з тваёй вышыні, —
сталі іншымі мае ночы,
сталі іншымі мае дні.
Ты новым сэнсам іх асвятляла,
высокае неба ідэала!
Хмурэў — ты ўсмешку мне**

**вяртала,
вяртала.**

Звярэў — ты мудрасць мне

**Хварэў — ты сілы мне вяртала.
Старэў — ты свежасць мне
вяртала, —
высокае неба ідэала!**

«Свой галоўны прынцып жыцця і творчасці Анатоля Вярцінскі сцвярджае настойліва, упарта. Напамінае ўсім і самому сабе, што жыццё як марудлівае існаванне — не жыццё, а толькі прывід яго... «Жыць — значыць дзяржаць!» Паэт лічыць сябе адказным за кожны пражыты дзень, адчувае непаўторнасць кожнай хвіліны, ведае — кожнае імкненне чалавек павінен пражыць набеда, без чарнавікоў...» — такое меркаванне нашай крытыкі мае пад сабой грунтоўную аснову. Гэта сапраўды так.

Каб пераканацца, на гэты раз звернемся да верша «Пра дзяржанне», які прысвечаны памяці народнага пісьменніка Баларусі М. Лынькова. Адштурхнуўшыся ад звыклага выразу, якім часта карыстаўся пры жыцці Міхась Лынькоў і які даўно стаў крылатым: «Дзяржаеш, уюнаша!» — паэт ад прыватнага прыходзіць да шырокага мастацкага абагульнення, паэтычна асэнсавушы, надзе гэтаму выразу высокае грамадзянскае гучанне:

**«Дзяржаеш, уюнаша!» — аднойчы ў
мяне Вы спыталі.
На гэта пытанне хацелася б мне
адказаць:**

**А як жа іначэй.
Запомніў урок я Ваш сталы.
Дзяржаць — значыць жыць!
Жыць — значыць дзяржаць!»**

Апрача твораў, прасякнутых глыбокім філасофскім роздумам аб месцы чалавек у жыцці, аб яго найпершым і найвышэйшым прызначэнні — жыцці і працаваць дзеля ўсяго грамадства, падпарадкаваўшы гэтай высакароднай мэце сваё натхненне і розум, сілы і высокі маральны дух, адчуваючы сябе нястомным стваральнікам і барацьбітом за светлы ідэал, у кніжках А. Вярцінскага можна знайсці нямала радкоў, у якіх ён звяртаецца да гісторыі свайго народа, да тых незабытых падзей, што назаўсёды застануцца ў людской памяці.

Хвалююча, мужна, сурова і праўдзіва гучаць радкі яго «Рэквіема» — балады, прысвечанай памяці ахвяр Хатыні. У ёй паэт расказаў нам пра адну з самых жудасных і трагічных старонак у жыцці беларускага народа, расказаў пра найвялікшае злачынства, што ўчынілі над людзьмі фашызм і вайна, — ад рук захопнікаў загінуў кожны чацвёрты беларус. Некалькі гадоў назад у тэатрах краіны пастаўлена драматызаваная казка А. Вярцінскага «Скажы сваё імя, салдат», у якой знайшла далейшае адлюстраванне тэма вайны, тэма неўміручага салдацкага подзвігу ў імя Радзімы.

Каго не ўсхваляюць радкі песень, якія гучаць у п'есе-казцы?

**Адаў салдат вайне усё,
што мелася ў салдата, —**

**адаў імя, адаў жыццё...
Такі ўжо лёс салдата.
Адаў салдат усё вайне
і не прыйшоў дадому.
Ведаюць нас — цябе, мяне,
а ён, салдат, — Невядомы.**

Глыбокім аптымізмам прасякнуты радкі яшчэ адной песні з гэтага спектакля:

**Дзень той надыдзе, як свята,
дзень той надыдзе, як свята,
дзень той надыдзе, як свята,
і стане святлей ад яго.
І нехта палюбіць салдата,
і нехта палюбіць салдата,
і нехта палюбіць салдата,
як брата, як бацьку свайго...
...сыдзе ён з п'едэстала,
ды сыдзе ён з п'едэстала
і скажа сваё імя.**

Сэрца паэта чуйнае да ўсяго, што адбываецца ў свеце. А на зямным шары неспакойна. То тут, то там успыхваюць новыя войны, кожны дзень льецца людская кроў, гараць гарады і вёскі, гінуць старыя, жанчыны, дзеці. Гіне ўсё жывое... Злавесна грываць ядзерныя выбухі на выпрабавальных палігонах, глуха скаланаючы кантыненты, прымушаючы часцей і трывожней біцца сэрцы.

Пагроза атамнай вайны чорнай хмарай вісіць над планетай, і таму не пакінула хваляваць чалавецтва. Заклікам да міру ў імя будучыні, у імя росквіту жыцця, светлай надзеяй у перамогу добра над злом прасякнуты радкі верша А. Вярцінскага «Стронцый». Напісаны каля двух дзесяткаў гадоў назад, ён і дагэтуль не страціў сваёй надзённасці, сваёй свежасці, высокай мастацкай сілы.

Што ж такое стронцый? «Стронцый-90, як тлумачыць аўтар, гэта радыёактыўны ізатоп. Солі ж звычайнага стронцыю ўжываюцца ў піратэхніцы». І паэт сэрцам за гэты «пераўтвораны стронцый», за гэты святлочыны «нябачаны шчэ феерверк»...

Пра што б ні пісаў А. Вярцінскі, яго ніколі не пакідае пачуццё аптымізму, пафас жыццесцвярджэння, радасць адкрыцця і пазнання навакольнага асяроддзя.

А яшчэ яго лепшыя творы вабяць вас багаццем фарбаў, разнастайнасцю адценняў, інтанацый, мяккім лірызмам. Варта прыгадаць радкі яго пазмы «Начны бераг», лірычныя вершы «Той год незвычайны», «Я жыў высока на гары», «Шчаслівае рэха», «Парада маладым закаханым», «З'яўленне» і многія іншыя. Гімнам роднай прыродзе, каханню, непаўторнаму зямному характасту, што акружае нас ад першага і да апошняга дня жыцця, можна назваць гэтыя творы.

«Толькі ні дня без падзеі!» — узнёсла зазначае паэт Анатоля Вярцінскі ў адным са сваіх вершаў. І да гэтага ён нястомна імкнецца, сцвярджаючы сябе як паэт-сучаснік, чалавек, які не шукае зацішша і спакою пад высокім небам жыцця.

Мікола ЧАРНЯЎСкі.

МАРШРУТЫ

БЕЛАРУСКАЙ МУЗЫКІ

Штогод беларускія спевакі, кампазітары і музыканты выязджаюць з канцэртамі ў розныя куткі нашай краіны для таго, каб пазнаёміць як мага больш слухачоў з лепшымі творамі беларускіх аўтараў. Чарговай серыя такіх канцэртаў прайшла ў гарадах Чарнаморскага ўзбярэжжа Кайказа, куды выязджалі заслужаны артыст БССР Ю. Смірноў, выкладчык Беларускай дзяржаўнай філармоніі Л. Дворжац, дыпламантка Усеаюзнага конкурсу песні В. Цішына і музыканта В. Сіско. «Родная мая Беларусь» — так называўся тэматычны канцэрт-лекцыя, з якой група выступала ў палацах культуры, санаторыях і пансіянатах Анапы, Геленджыка, Сочы, Гагры, Піцунды.

ГАЛОЎНАЯ РОЛЯ— МАЛАДОМУ АРТЫСТУ

Падведзены вынікі Усеаюзнага агляду работы тэатраў краіны з творчай моладдзю на працягу 1974—1976 гадоў. Сярод узнагароджаных дыпламам першай ступені названы і тэатры нашай рэспублікі: дзяржаўны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета БССР і Дзяржаўны рускі драматычны тэатр БССР імя Максіма Горкага.

СВЯТА ВЯСНЫ

Традыцыйнае свята вясны — фестываль мастацтваў «Мэрцішор» — адбылося ў сталіцы Малдавіі. У ім удзельнічалі трыццаць творчых калектываў і канцэртных груп, вядомых майстры мастацтваў. Беларусь на фестывалі прадставіла вакальна-інструментальны ансамбль «Верасы».

АЎТАМАТЫ ЗМЯНІЛІ

НА КЕЛЬМЫ

На кінастудыі «Беларусь-фільм» пачаліся здымкі двухсерыйнага мастацкага фільма «Чорная бяроза». Стужка расказа пра абаронцаў Радзімы — партызан Вялікай Айчыннай вайны, пазней — будаўнікоў Мінскага аўтазавода.

СЛАЙДЫ

З УСЕЙ КРАІНЫ

Статыстыка сцвярджае, што кожная трэцяя савецкая сям'я мае фота- або кінакамеру. Рады фотаапаратаў, як і людзей, якія прафесійна займаюцца рознымі відамі здымкі, увесь час растуць. Вялікую цікавасць у энтузіястаў фатаграфічнай творчасці выклікаў Усеаюзны фотаконкурс на лепшыя фатаграфіі і каляровыя слайды, праведзены Беларускай оптыка-механічным аб'яднаннем сумесна з Беларускай тэлебачаннем і рэдакцыяй часопіса «Советское фото». За паўгода ў Мінск было прыслана больш як 4 500 слайдаў і адбіткаў. Конкурс на слайды ў маштабах краіны праводзіўся ўпершыню.

Геаграфія конкурсу надзвычай шырокая. Работы паступілі з Масквы, з Байкала-Амурскай магістралі, Далёкага Усходу, з Якуціі, Сярэдняй Азіі, Казахстана, Прыбалтыйскіх рэспублік.

ВЫСТАЎКА Ў МАСКВЕ

Больш як дзве твораў беларускіх аўтараў увайшло ў экспазіцыю адкрытай у Маскве Усеаюзнай выставкі работ самадзейных мастакоў і майстроў прыкладнага мастацтва.

— Беларусь зайсьці славяна талентамі, — гаворыць народны мастак СССР Барыс Яфімаў, — і сёлета выставка ярка сведчыць гэтаму.

У канцы мінулага стагоддзя нарадзіўся мінчанін Ф. Дудо. Ён старэйшына сярод беларускіх аўтараў — удзельнікаў выставкі. Цікава, падлотны і самага маладога ўдзельніка — навучца з Маладзечна П. Мязька.

Асабліва цікавае ў масквічой і гасцей сталіцы выклікалі работы, зробленыя з саломкі.

З нязменным поспехам ідзе ў Беларускім дзяржаўным тэатры імя Якуба Коласа спектакль «Сымон-музыка» паводле пазмы народнага песняра. Пастаўлены да 50-годдзя творчага калектыву, ён стаў прыкметнай з'явай у тэатральным жыцці рэспублікі, быў паказаны ў час гастролёў віцэбчан у Мінску. Высока ацанілі глядачы і спецыялісты акцёрскія, рэжысёрскія знаходкі. Вось што пісаў пра стваральніка спектакля драматург Аркадзь Маўзон: «Паклаўшы ў аснову мудрую, па-філасофску змястоўную паэму Я. Коласа, яны тэатральна асэнсавалі яе... З выключнай сілай даносіць сцэна да глядача гераічны характар і невычэрпны талент беларускага народа, што так ярка ўвасоблены ў вобразе Сымона-музыкі — мастака, творчага чалавек».

НА ЗДЫМКАХ: у ролі Сымона — артыст С. ШУЛЬГА, Ганны — Т. ЛІХАЧОВА; жабрак — заслужаны артыст БССР Т. КОКШТЫС; сцэна са спектакля. Фота У. КРУКА.

ПІЯНЕР СЛАВЯНСКОЙ ФАЛЬКЛАРЫСТЫКІ

Імя сына Беларускай зямлі Зарыяна Далэнгі—Хадакоўскага (Адама Чарноцкага) сёння вядома ўсёй Славяншчыне. Ён адным з першых зацікавіўся побытам, фальклорам, гаворкамі Беларускага, украінскага, рускага, польскага і літоўскага народаў. У 1866 годзе польскі пісьменнік К. Вуйціцкі пісаў пра Хадакоўскага: «Чым быў Міцкевіч у паззіі, тым на ніве даследаванняў народнасці і старажытнасці быў Хадакоўскі, які апрадзіў вялікага паэта на цэлых дзесяць год».

Спадчына З. Хадакоўскага сёння цікавіць беларускіх, рускіх, украінскіх і польскіх даследчыкаў. У Польшчы вывучэннем гэтай спадчыны ўжо даўно займаецца Юльян Маслянка. Ён аўтар саліднай манаграфіі пра піянера славянскай фалькларыстыкі. Пад рэдакцыяй Маслянкі нядаўна ў Варшаве ўбачыў свет вялікі том твораў З. Хадакоўскага пад назвай «Пра Славяншчыну да хрысціянства, а таксама іншыя творы і пісьмы». У прадмове да кнігі рэдактар прыгадвае біяграфічныя звесткі пра выдатнага славіста. З. Далэнгі-Хадакоўскі нарадзіўся 4 красавіка 1784 года ў вёсцы Падгайная непаладку ад Нясвіжа (БелСЭ называе вёску Гайна на Міншчыне). Закончыўшы павятовую школу ў Слуцку, ён працаваў адвакатам у Навагрудку і Мінску. У 1809 годзе З. Хадакоўскага арыштавалі па палітычным абвінавачванні і накіравалі ў гродзенскую турму. Выйшаўшы на волю, ён многа падарожнічаў па славянскіх землях. Раскопаў беларускія гарадзішчы. Быў членам Варшаўскага «Таварыства сяброў навук», пекарбургскага «Вольнага таварыства аматараў расійскай славаеснасці». Памёр вучоны 17 лістапада 1825 года ў Цвярской губерні. Сярод яго рукапісаў былі знойдзены запісы каля пяцісот беларускіх песень, назіранні над беларускімі абрадамі.

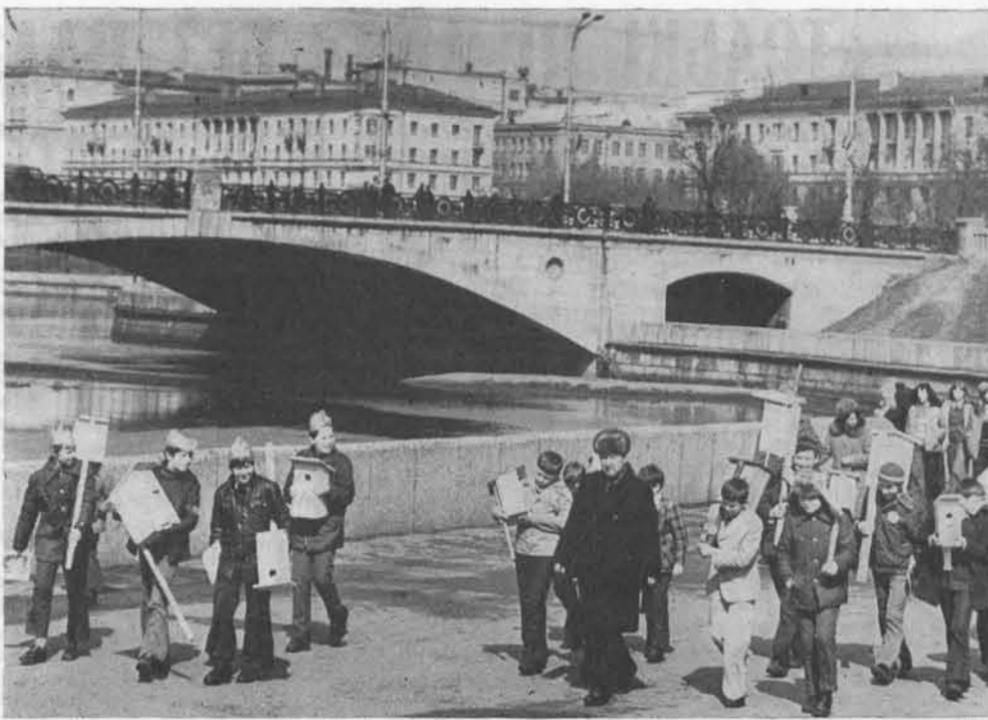
У томе твораў З. Хадакоўскага, выданы ў пад рэдакцыяй Ю. Маслянкі, змешчаны класічная праца фалькларыста «Пра Славяншчыну да хрысціянства», а таксама яго творы «Пра гарадзішчы», «Праект на-

вуковага падарожжа па Расіі для тлумачэння старажытнасцей славянскай гісторыі», «Гуляй-горад» і іншыя. Ю. Маслянка пазнаёміў чытачоў і з багатай эпістальнай спадчынай Хадакоўскага. Сярод адрасатаў вучонага былі Т. Чацкі, А. Галіцын, А. Храптовіч, Е. Бандтке, А. Чартарыскі, Л. Галэмбёўскі і іншыя вядомыя дзеячы культуры пачатку XIX стагоддзя. Некаторыя пісьмы Хадакоўскага адпраўлены з Навагрудка, Гомеля і іншых беларускіх гарадоў. Часам у гэтых пісьмах сустракаюцца беларускія народныя песні. Напрыклад, у лісце да К. Чарноцкага прыводзіцца беларуская гістарычная песня з-над берагоў Шчыры «У гарадзішчах Мыслабожа». У кнізе ўпершыню друкуецца цікавая заява З. Хадакоўскага на імя мінскага губернатара З. Карнеева і іншыя дакументы.

Пачынальніку Беларускай фалькларыстыкі прысвечаны таксама працы вядомай даследчыцы, супрацоўніцы Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР Л. Малаш-Аксамітавай «Далэнгі-Хадакоўскі (Адам Чарноцкі) і яго спадчына» і «Піянер славянскай фалькларыстыкі З. Далэнгі-Хадакоўскі», якія былі надрукаваны ў Польшчы. Разам з кіеўскім даследчыкам О. Дзем яна нядаўна выдала «Украінскія народныя песні ў запісах Зарыяна Далэнгі-Хадакоўскага». Гэта кніга была ў 1976 годзе высока ацэнена на старонках польскага часопіса «Славія арыенталіс». У публікацыях Л. Малаш-Аксамітавай прыводзяцца цікавыя архіўныя матэрыялы, якія расказваюць аб знаходжанні Хадакоўскага ў Мінску і Гомелі, аб яго даследаваннях гарадзішчаў і курганоў Беларусі, беларускіх і літоўскіх гаворак.

Даследчыкі розных краін аднагалосна прызнаюць, што спадчына выдатнага вучонага-славіста З. Далэнгі-Хадакоўскага ў першую чаргу належыць беларускаму народу, бо ён нарадзіўся на Беларусі, тут вырас і сфарміраваўся як вучоны.

А. МАЛЬДЗІС,
кандыдат філагічных навук.

У мінскіх школьнікаў стала традыцыяй штогод на пачатку красавіка праводзіць у Цэнтральным дзіцячым парку імя Горкага дзень сустрэчы птушак. Сёлета дырэкцыя парка і гарадская арганізацыя Таварыства аховы прыроды наладзілі ў гэты дзень конкурс на лепшы птушыны домік. У конкурсе прынялі ўдзел школьнікі ўсіх раёнаў сталіцы. Фота В. ВІТЧАНКІ.

ВУЧАЦА ПІФАГОРЫ

Тры гады таму назад у актавай зале сярэдняй школы № 31 г. Віцебска сабраліся вучні старэйшых класаў, аматары матэматыкі. Разам з выкладчыкамі падлеткі гаварылі аб нараджэнні царыцы ўсіх навук. Размова атрымалася цікавай. Школьнікі пераканаліся, што не такая ўжо сухая гэта школьная матэматыка, і пачалі збірацца ўсё часцей і часцей. Ды дзе ўжо тут утрымаешся, калі на адным з заняткаў табе даказалі, што $2 \times 2 = 5$, а на наступных — абяцалі правесці тры перпендыкуляры да аднаго лункта прамоі.

З часам склалі праграму, выбралі актыў. Так узнікла школьнае матэматычнае таварыства «Квант».

Юныя матэматыкі «Кванта» — актыўныя ўдзельнікі гарадскіх, абласных, рэспубліканскіх алімпіяд. У гарадской алімпіядзе па матэматыцы, якая праходзіла на зімовых канікулах, прынялі ўдзел 26 чалавек.

На пачатку года ў Віцебску праводзіла алімпіяду па фізіцы і матэматыцы выязная камісія Маскоўскага фізіка-тэхнічнага інстытута. Многія вучні з навуковага таварыства атрымалі дыпламы, граматы. А Ігару Давыдаву і Сашу Льву былі выданы рэкамендацыі для паступлення ў Маскоўскі фізіка-тэхнічны інстытут.

Вялікую дапамогу ў авалоданні таямніцамі матэматыкі юным піфагорам аказвае Усесаюзная завочная матэматычная школа, па праграме якой яны займаюцца. Вучні атрымліваюць заданні, дзе змешчаны тлумачэнні тэарэтычных пытанняў і задачы для рашэння.

З цікавасцю вывучаюць школьнікі і вылічальную матэматыку. На канікулах яны нават праходзілі практыку на Віцебскім абласным вылічальным цэнтры.

СПОРТ НАПЕРАДЗЕ — КУБАК СВЕТУ

У зале спартыўнага комплексу Брэсцкага педагогічнага інстытута закончыліся спаборніцтвы на Кубак СССР па акрабатыцы. Мінчанін Вадзім Біндлер і Надзея Маслабойшчыкава (РСФСР) заваявалі ганаровыя графі і акрабатычных скачках. Яны атрымалі пудзёўкі на розыгрыш Кубка свету, які адбудзецца ў верасні ў польскім горадзе Катавіцы.

ПЕРАМОГІ МАЛАДЫХ

Усесаюзнае маладзёжнае першынство таварыства «Буравеснік» па барацьбе дзю-до завяршылася ў сталіцы нашай рэспублікі. Вышэйшую ўзнагароду на гэтым турніры ў вагавой катэгорыі да 78 кілаграмаў заваяваў мінчанін Вячаслаў Толах.

Маладзёжныя спаборніцтвы скакуноў у вяду з Балга-

ры, ГДР, Венгрыі, Румыніі і Беларусі адбыліся ў сталіцы Польшчы. Другія месцы ў скачках з трампліна занялі мінчане Ірына Сідарава і Аляксандр Партноў, а Аляксандр Кавалеўскі заваяваў сярэбраную ўзнагароду на 10-метровай вышы.

У аўстрыйскім горадзе Марыя-Энцэнсдорф-Зюдштат на маладзёжным чэмпіянаце свету па фехтаванні паспяхова выступіў мінчанін Уладзімір Лапіцкі. Ён стаў уладальнікам залатога медаля ў фехтаванні на рапірах.

ДА БУДУЧАГА ГОДА!

Амаль тыдзень у Палацы культуры Мінскага аўтазавада працягваліся паядынкі VII Міжнароднага турніра па боксу. Пачыналі спаборніцтвы 87 спартсменаў з васьмі зарубежных краін. У фінал выйшлі 22 удзельнікі, прадстаўнікі адзінаццаці вагавых катэгорый.

Сярод іх і беларускі боксёр Аляксандр Шчэрбіч.

ГАРАДЫ-МІЛЬЯНЕРЫ

Цяпер у СССР налічваецца 15 гарадоў з колькасцю насельніцтва мільён і больш жыхароў. Гэта Масква, Ленінград, Кіеў, Баку, Куйбышаў, Мінск, Новасібірск, Адэса, Омск, Свядлоўск, Ташкент, Тбілісі, Харкаў, Чалябінск.

Толькі ў двух гарадах—Маскве і Ленінградзе—яшчэ да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі жыло звыш мільёна чалавек. Гэтыя гарады-мільянеры заставаліся адзінымі ў нашай краіне да канца 50-х гадоў.

Паводле даных перапісу насельніцтва, праведзенага ў 1959 годзе, у лік мільянераў уступіў Кіеў (1 мільён 110 тысяч жыхароў), а да пачатку 1961 года—Горкі, Баку, Ташкент; праз два гады—Харкаў; да пачатку 1964 года—Новасібірск; у 1968 годзе—Куйбышаў. Да пачатку 1969 года мільённы жыхар нарадзіўся ў Свядлоўску, 1973 года—у Мінску, 1975 года—у Адэсе і Тбілісі, да пачатку 1976 года—у Омску. У кастрычніку мінулага года з'явілася паведамленне, што горадам-мільянерам стаў Чалябінск.

Перавалілі 900-тысячны рубж Днепрапятроўск (976 тысяч жыхароў, 1976 год), Данецк (967 тысяч), сталіца Татарскай АССР—Казань (958 тысяч), Перм (957 тысяч), сталіца Армянскай ССР—Ерэван (928 тысяч), сталіца Башкірскай АССР—Уфа (923 тысяч), Валгаград (918 тысяч), Растоў-на-Доне (907 тысяч жыхароў).

Больш як 150 назваў вырабаў выпускае для дзяцей буйнейшае ў нашай краіне спецыялізаванае прадпрыемства—Гомельская фабрыка цацак.

НА ЗДЫМКАХ: швачка-матарыстка Валянціна ІВАНУКОВА за работай; гэтым цацкам прысвоены дзяржаўны Знак якасці. Фота І. ЮДАША.

Гумар

Сеньёр Чэзарыні стаіць на набярэжнай і кідае ў камал грошы.

— Што здарылася? — здзіўлена пытаецца ў яго прахожы.

— У мяне ўпала ў канал манета.

— Але навошта вы кідаеце туды іншыя манеты?

— Каб не лезці ў вяду з-за адной.

— Вы ведаеце, містэр Джон-

сан, — сказаў батрак гаспадару фермы, — калі я працую ў вас, мяне заўсёды мучыць сумленне...

— Чаму?

— Мне здаецца, я пазбаўляю работы мінімум трох коней.

— Я думаю, што з мяне вы павінны браць за стрыжку дзе-таваей; у мяне ж амаль не васталося валасоў.

— Дзешавай? А вы не ўліч-

ваеце, што мы затрацілі больш часу на пошукі вашых валасоў, чым на саму стрыжку!

Ражэ, Жак і Жан пераносілі мэблю. Калі Ражэ і Жак з цяжкасцю цягнулі дубовую шафу, Ражэ заўважыў, што Жан знік.

— А дзе Жан? Чаму ён не дапамагае?

— Ён дапамагае, — адказаў Жак, — ён усярэдзіне, вешае на месца кручкі.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-02-80, 33-03-15, 33-01-97.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі. Зак. 655